Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 27 (1277) ♦ Субота, 10 лютого 1996 року ♦ Ціна договірна

Олександр МОРОЗ:

"Робитимемо все, щоб ваші інтереси були захищені"

Страйки шахтарів тривають. Економіка країни, яка й так перебуває в скрутному становищі, зазнає нових втрат. Голова Верховної Ради Олександр Мороз у зверненні до учасників мітингу страйкарів виклав своє бачення виходу з кризи.

Учасникам мітингу страйкарів у м. Донецьку

Шановні шахтарі!

Ви розпочали цей страйк не від хорошого життя. Якщо насущні проблеми людини ігноруються, якщо вона втрачає впевненість у завтрашньому дні, якщо вона змушена спускатися у вибій напівголодною та ще й із великим сумнівом, що одержить своєчасно за свою тяжку й небезпечну працю належну платню, то, безумовно, вона протестуватиме, вимагатиме від влади забезпечення своїх законних прав. Формою свого протесту ви обрали страйк. Це ваше право. Розумію, для таких рішучих дій всі підстави у вас є.

В умовах обвального руйнування суспільного виробництва катастрофічно підривається престиж кваліфікованої праці робітника, інженера — їм просто невигідно плідно трудитися. Втрачаються стимули для чесної праці, продуктивної підприємницької діяльності.

(Закінчення на 2-й стор.).

ВІЗИТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ДО США

8 лютого в Хельсінки відбулася зустріч Президента України Леоніда Кучми і Державного секретаря США Уоррена Кристофера, під час якої було підтверджено попередньо досягнуту домовленість, що 20—22 лютого у США з робочим візитом перебуватиме Президент України Леонід Кучма, — повідомляє Укрінформ.

Програмою візиту передбачаються зустрічі Президента України з Президентом Сполучених Штатів Америки Уїльямом Клінтоном, віце-президентом США Альбертом Гором, керівниками Державного департаменту, Міністерства оборони, Міністерства фінансів США. Будуть обговорені питання розвитку двосторонніх відносин, хід економічних реформ та демократичних перетворень в Україні.

Президент України також зустрівся з керівниками міжнародних фінансових організацій, зокрема, Міжнародного валютного фонду і Світового банку.

У розмові з Державним секретарем США У. Кристофером з української сторони взяв участь міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко.

"Народе мій, як добре те, Що ти у мене є на світі"

У нас, українців, завжди була Батьківщина. З багатою і славною, а почасти — і трагічною історією, з глибокими традиціями, з оригінально неповторною культурою. І тільки наші затяті недруги або різні невігласи можуть стверджувати, що ми всього-на-всього «малоросійський» осколок Російської імперії, а мова наша — лише «наречие» великоросійської. Та цур їм — недовченим і недалекоглядним.

То правда, що довго ця благодатна земля, по суті, нам не належала, що були ми ізгоями, пасинками «на нашій, не своїй землі», що навіть саму назву «Україна» наші захланні сусіди хотіли витруїти з нашої пам'яті. І коли на якийсь короткий період з'являлася надія відродити нашу незалежність, то ми навіть своєї постійної столиці не мали. Отож зоря української незалежності сходила то над Батурином, то над Кам'янцем-Подільським, то над Львовом, то над Хустом... І щоразу падала під ударами ворожих набігів, гинула від нашої незорганізованості й національного розбрату. Але вільна, незалежна, державна Україна завжди жила в наших серцях, у наших надіях, щоби ще раз воскреснути наприкінці нинішнього тисячоліття. І, будемо сподіватися й робити все для того, — уже назавжди.

Щоби завжди з гордістю ми могли повторити слідом за поетом: «Народе мій, як добре те, Що ти у мене є на світі».

Сьогодні починаємо друкувати історичне есе Миколи Вінграновського «Чотирнадцять столиць України».

7 стор.

Почекаємо рішення «сімки»

Надзвичайний і Повноважний Посол України в Великобританії Сергій Комісаренко зустрівся в Лондоні з президентом Європейського банку реконструкції та розвитку Жаком де Лароз'єром. Йшлося про участь банку в здійсненні економічних проектів в Україні, зокрема, про деякі труднощі, які виникають у діяльності ЄБРР у нашій країні. Співбесідники детально обговорили питання фінансування банком будівництва Хмельницької та Рівненської АЕС та підвищення рівня їхньої безпеки.

Президент ЄБРР відмітив, що основні рішення, які пов'язані з подальшим виконанням енергетичних проектів в Україні, буде прийнято на зустрічі глав держав «великої сімки» у Москві в квітні цього року. Для цього ЄБРР передасть Україні конкретні розрахунки вартості цих проектів.

Читайте у суботньому випуску:

Олександр МОРОЗ: «Робитимемо все, щоб ваші інтереси були захищені»

(Початок на 1-й стор.).

Сумні сьогоднішні реалії в економіці боляче вдарили по гірничій галузі. Катастрофічно падають обсяги видобутку вугілля, знижується ефективність виробництва, більшість шахт опинилася на межі загибелі, занепадає соціальна сфера. Наслідок — серйозна загроза енергетичній незалежності країни.

Але ж чи поліпшить таке вкрай складне становище страйк? Думаю, ви самі розумієте,що ні. Вугільний голод уже позначився на металургійній промисловості та енергетиці. Далі хвиля спаду виробництва прокотиться по технологічних ланцюжках усіх інших галузей народного господарства. Втрати щодалі більше зростатимуть.

Криза галузі, в якій ви працюєте, має глибоке коріння. Почалася вона не вчора. Рішення щодо реформування галузі треба було приймати давно, це очевидно. Очевидно й те, що відступати, зволікати далі нікуди. Проблеми треба розв'язувати вже сьогодні.

Верховна Рада, хоч її функції суттєво обмежені Конституційним договором, робить усе від неї залежне для того, щоб змінити ситуацію у вугільній промисловості, розуміючи, що від цих рішень залежить становище багатьох людей. Робитимемо все, щоб ваші інтереси були захищені, хоч першочергова роль уряду тут незаперечна.

Вже найближчим часом парламент розгляне проекти національної програми розвитку гірничо-металургійного комплексу та національної енергетичної програми. Ми добиватимемося виконання уже прийнятих законів «Про межу малозабезпеченості», «Про оплату праці», а також украй важливої постанови Верховної Ради щодо стабілізації фінансового забезпечення паливно-енергетичного комплексу, доручення з якої направлені урядові. Ми переконані, що вугільна промисловість без державної підтримки не виживе. Це показав, зокрема, минулий рік. І тому інтереси галузі, інтереси шахтарів будемо максимально враховувати при затвердженні закону про державний бюджет на 1996 рік.

Ви добре розумієте, що кризу можна подолати тільки спільними зусиллями, щоб наблизити той час, коли рівень життя кожного трудівника, кожного громадянина стане кращим.

ДЕРЖАВНА ВЛАДА МАЄ СЛУЖИТИ ЛЮДИНІ

Село потребує підтримки

У Луцьку глава українського парламенту Олександр Мороз поклав квіти до підніжжя пам'ятника Лесі Українки, а потім у приміщенні обласного музично-драматичного театру імені Т.Шевченка зустрівся з представниками агропромислового комплексу Волині. Адже сьогодні нікого не потрібно переконувати в тому, що саме аграрний комплекс нашої держави є тією рятівною соломинкою, з допомогою якої можна стабілізувати становище в Україні. Ось і аграрники Волині вирішили порадитись із Головою Верховної Ради України, як розв'язати чимало своїх проблем. А їх в області багато. Так, минулого року обсяг валової продукції сільського господарства скоротився проти 1990 року на 43 відсотки, в тому числі виробництво льоноволокна — на дві третини, цукрових буряків, картоплі, м'яса — вдвічі, молока і яєць — на одну третину. За цей час у всіх категоріях господарств Волині поголів'я великої рогатої худоби зменшилося майже на 300 тисяч голів, корів на — 30, свиней — на 90 тисяч голів. Майже ліквідоване вівчарство. На початок нинішнього року лише 75 сільськогосподарських підприємств із 420 були платоспроможні.

Велику тривогу в учасників наради викликали проблеми в нарощуванні виробництва зерна. Хоча досвід багатьох господарств підтверджує, що в умовах Волині зернове господарство можна вести досить інтенсивно, з прибутками. Колективні підприємства «Колос» Горохівського району, «П'ятидні» — Володимир-Волинського, «Рать» — Луцького, «Вільна Україна» — Іваничівського районів збирають з гектара по 50—60 центнерів зерна. Робився наголос, що село потребує державної підтримки. Має бути єдиний податок на землю, слід негайно врегулювати питання приватизації переробних підприємств, переглянути податкову політику. Бо нерідко виходить так, що підприємство працює добре, якісну видає продукцію, але при цьому зазнає великих збитків. Цілком слушно ставили питання: а чи потрібна сьогодні державі сільськогосподарська продукція? Що робити поліщукам, які вирощують льон, картоплю, вирощують м'ясо? Можливо, селу допоможе Національна програма розвитку агропромислового комплексу, що її готують?

Виступаючи на нараді, Олександр Мороз торкнувся всіх тих проблем, про які говорили учасники. З гіркотою зазначав, що, на жаль, у нас сьогодні поки що немає власної чіткої економічної політики, яка передбачила б вихід із складної економічної ситуації. Главі парламенту сподобалися пропозиції учасників щодо Національної програми розвитку АПК. Стисло він виклав своє розуміння цієї програми, вніс конкретні пропозиції.

— Потрібно організувати в Україні виробництво власних тракторів, комбайнів, інших сільгоспмашин, — ділився роздумами Олександр Мороз. — Слід довести конкретні завдання до відомств і підприємств. Щоб було точно записано, які комбайни нам потрібно, де їх випускатимуть, в якому обсязі... Важливо налагодити в країні виробництво мінеральних добрив, гербіцидів, пестицидів. У цій справі і Волинь може допомогти Україні, налагодивши виробництво фосфорних добрив.

Голова парламенту висловив своє бачення організації державної влади, де захищали б інтереси людини. В державі не потрібні ніякі вертикалі влади. Ні виконавчі, ні законодавчі, ніякі інші. Правовідносини повинні регулюватися законом — і нічим іншим. І лише тоді можна сподіватися на стабільність держави.

— Якщо люди відчують, що вони економічно забезпечені краще, ніж учора, що держава дбає про них, то Україні ніколи не загрожуватиме втрата суверенності, втрата незалежності, — сказав Голова Верховної Ради України.

Добрі надії

В обласній держадміністрації після зустрічі з головами міських і районних Рад глава парламенту ознайомився з техніко-економічним обгрунтуванням вільної економічної зони «Інтерпорт-Ковель», проектом закону про зону, положенням про її статус. Важливість реалізації цього проекту обумовлена тим, що напрямок Ковель—Ягодин-Люблін-Варшава — найближча відстань між містами України та країнами Європи.

Олександр Мороз побував на Луцькому автомобільному заводі, де ознайомився із зразками нових автомобілів. На одному з них він проїхав подвір'ям автозаводу. За кермом була народний депутат України Катерина Ващук. Олександр Олександрович дав високу оцінку машині.

Тут же, на заводі, він мав зустріч із керівниками провідних підприємств області, банкірами. Відбулася ділова розмова, суть проблем якої глава парламенту звів до трьох основних аспектів, бо, на його думку, вони характерні не тільки для волинських підприємств, а й для економіки України в цілому. Це — оборотні кошти, податкова система і неплатежі. Чим далі, тим гостріші ці проблеми. І їх треба вирішувати якнайшвидше.

Олександр Мороз відвідав у Луцьку школу-гімназію № 21, ознайомився з навчально-виховним процесом, побував у класах й аудиторіях. Тут же в нього відбулася зустріч з головними лікарями медичних закладів міста і директорами шкіл.

А пізно ввечері Олександр Мороз у приміщенні обласного музично-драматичного театру зустрівся з членами Соціалістичної партії, представниками лівих сил, з тими людьми, які підтримують парламентський розвиток в Україні.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Страйкарі стоятимуть до кінця

Згідно з даними ЦК профспілки працівників вугільної промисловості, в Україні не працюють понад 80 шахт, приблизно стільки ж не відвантажують вугілля. На Донеччині зупинено 26 вугільних підприємств, серед яких і шахта ім. Почеткова виробничого об'єднання «Макіїввугілля». Але не з причини страйку гірників шахти — тут сталася аварія, на щастя, без жертв.

8 лютого на центральній площі Донецька відбувся під червоними прапорами трьохтисячний мітинг.

На площі лунали різкі вислови на адресу влади не лише з вуст шахтарів, а й учителів, які ось уже цілий квартал не отримують платню. Страйкарі вирішили стояти до кінця. 21 лютого заплановано провести всеукраїнську акцію протесту.

Євген МАРЧУК: Бюджет шахтарям не заборгував, але перші 6 трильйонів вже перераховано

Шахтарський страйк вже другий тиждень залишається у центрі уваги. Воно й не дивно, оскільки його продовження може призвести до непередбачуваних наслідків. Проте шахтарі поки що все ж відмовляються відвантажувати вугілля, вимагаючи погасити заборгованість,яка на їх думку, сягає 70 трильйонів карбованців.

Прем'єр-міністр Євген Марчук, коментуючи днями цю вимогу, зазначив, що бюджет не заборгував шахтарям ні копійки (хіба що невеликі суми за житловокомунальні послуги), — їх боржниками є споживачі. Та незважаючи на це держава веде цілеспрямовану роботу щодо погашення цієї заборгованості. Зокрема, шахтарям, уже перераховано 6 трильйонів карбованців, в найближчі 10—15 днів туди ж буде спрямовано ще 15 трильйонів.

Уряд робить все, щоб не допустити великих емісійних вливань, які призведуть до ще більшого зубожіння населення. Відтак йому не зрозумілі заклики «рятівників Вітчизни» спрямувати 305 трильйонів карбованців дотації вугільникам та 300 трильйонів — аграрнопромисловому комплексу. Такий крок на думку Прем'єр-міністра означав би катастрофу для української економіки. Єдиним виходом має стати структурна перебудова галузі, бо саме те, що вугільна промисловість продовжує працювати за принципами колишнього союзного відомства, і є однією з головних причин страйку. «Реформування галузі уже почалося, — зазначив далі Євген Марчук, — і воно триватиме незалежно від того, страйкуватимуть чи не страйкуватимуть шахтарі». Зокрема, Президент України днями підписав указ, який передбачає переведення вугільної галузі на ринкові рейки. Окрім того Прем'єр-міністр наголосив, що уряд не піде на те, щоб приймати рішення на площах.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Парламентська хроніка

Василь ТУГЛУК, «Голос України»

Земля цінна... ціною

Ранкове засідання 9 лютого

Як засвідчив початок пленарного засідання, майбутнє прийняття нової Конституції України буде непростим. Бо, хоча, як відомо, робоча група ще не завершила формулювання всіх статей, у сесійному залі вже розпочалася дискусія. Це засвідчили і заяви, якими «обмінялися» зранку представники лівих і правих сил парламенту. Їхнє бачення майбутнього України та її державного устрою далеко не ідентичне.

Потім, після проголошення запитів, народні депутати приступили до розгляду в першому читанні проекту Закону України про внесення змін і доповнень до Закону «Про плату за землю».

У доповіді та співдоповіді, виступах парламентаріїв, які взяли участь в обговоренні даного питання, зазначалося, що формулювання цих поправок викликане об'єктивною необхідністю. Бо, як не раз уже підкреслювалося, земля, яка для власника не має ніякої ціни, використовується відповідно. Тому, щоб найбільше наше багатство давало віддачу і використовувалося ефективно, потрібний відповідний податок, тобто плата за землю. З одного боку, вона змушуватиме сільськогосподарського виробника працювати краще, а з другого — йтиме на відтворення родючості землі.

Судячи з усього, розробники проекту виходили саме з таких міркувань, коли підвищували плату за землю майже у 3 тисячі разів порівняно з 1992 роком. Проте навіть нові податки не повинні бути обтяжливими для виробника сільськогосподарської продукції, оскільки диференційований підхід відповідатиме її реальній вартості.

Прозвучали також пропозиції, відповідно до яких із введенням нової плати за землю треба звільнити сільського виробника від інших видів податків. Висловлені пропозиції будуть враховані у законопроекті й винесені на розгляд у другому читанні.

У цілому ж, за висловами окремих депутатів, прийняті закони з даного питання кардинально змінять ставлення сільськогосподарського виробника-власника до землі.

Точка зору

Володимир СКАЧКО, журналіст

ВІКТОР ЧОРНОМИРДІН У РОЛІ «ПІДПОРИ» ЧИ «АЕРОДРОМУ»

Рішення групи російських політиків з розрізненого демократичного табору, які в Санкт-Петербурзі створили ініціативну групу з висування кандидатом у російські президенти нинішнього прем'єра Віктора Чорномирдіна, навряд чи можна вважати за політичну несподіванку.

Депутат Держдуми, один з ініціаторів висування, Галина Старовойтова свій крок пояснювала просто: Чорномирдін — політик компромісний, помірно демократичний, те, що нині потрібно. І демократів Росії можна зрозуміти: роки правління Бориса Єльцина досить серйозно дискредитували це поняття в свідомості росіян. І сприяли цьому не лише останні кроки Кремля щодо врегулювання чеченської проблеми або повернення на верхівку влади старих випробуваних номенклатурних бійців. Як нещодавно і в Україні, у Росії неможливість висування «свого» єдиного і узгодженого кандидата в президенти зумовлена розбратом у самому демократичному таборі, частина з якого «заплямувала» себе співпрацею з Кремлем або підтримкою його курсу. Це, зокрема, Єгор Гайдар та його «Демвибір». Гайдара «не любить» єдиний демократ, який зі своїм «Яблуком» пробився у Держдуму, Григорій Явлінський. Демократи- «патріоти» не зносять демократів-«інтернаціоналістів» на кшталт Сергія Ковальова тощо. Не дивно, що за такого розкладу демократів залишаються і Єльцин, і Чорномирдін. Їм наступають на п'яти Геннадій Зюганов, Володимир Жириновський, Олександр Лебідь, Микола Рижков та багато інших.

У ситуації, що склалася, багато важливіше спробувати розібратися, у чому полягає інтрига тандему Єльцин—Чорномирдін. Адже ще не так давно прем'єр казав, що він «не хоче» бути президентом, а Г.Старовойтова твердить, що Віктор Степанович не давав згоди на висування своєї кандидатури. Варіантів відповіді кілька.

Перший — найпростіший. Прем'єр справді нічого не знав про «підступи» демократів. А ті, висуваючи Чорномирдіна, хочуть запевнити у непохитності демократичного шляху Бориса Єльцина: мовляв, схибить президент — є ким замінити. За можливими розрахунками демократів, Єльцин справді може діяти «демократично», якщо хоче мати підтримку демократичного електорату хоча б на президентських виборах. Цей розрахунок можна пояснити і по-людському: навряд чи Єльцин може очікувати на спокійну пенсію, коли переможуть Анпілов, Умалатова та їхні товариші, котрі вважають нинішніх господарів Кремля «зрадниками соціалізму» і «руйнівниками батьківщини». Такі можуть струсонути не лише кремлівські кабінети, а й, до речі, і крісла у «Газпромі». Проте у такому разі, коли демократи «не мають рації», то В.Чорномирдін може завжди відмовитися від «великої» честі.

(Закінчення на 5-й стор.).

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

ОСТРІВ ЗМІЇНИЙ — земля заселена

Та дехто воліє вважати його такою собі безлюдною скелею посеред моря

Хто конкретно? Наші найближчі сусіди через Дунай -румуни. В їхній пресі, в усякому разі, ця версія останнім часом мусується особливо активно. Не без подання, гадаємо, офіційних властей. З якою метою? Про це — пізніше. А спочатку хочеться розповісти про свої враження від відвідин цього острова, його прадавню й сьогоднішню історію.

... Який він усе-таки різний у різні пори року, цей острів у Чорному морі, розташований за три з лишком десятки кілометрів від найближчого берега, навпроти дельти Дунаю. Підлітаєш вертольотом до нього влітку погожої днини, тутешні кварцитові скелі виглядають геть білястими (адже недарма його колись знали як острів Левка, що по-давньогрецькому означає Білий), а взимку, та ще й за похмурої погоди, не знаєш, що й темніше: чи сам острів, чи Чорне море? Тільки пінясті хвилі, що розбиваються об скелі, відтіняють сушу від води. Та ще уздрієш на острові, придивившись з висоти, споруду маяка, локатори, житлові будиночки. У них мешкають ті, хто завжди нагадує прибулим: «Ви ступили на легендарну землю Ахілла...» Древню легенду тут пам'ятають, старожили обов'язково переповідають її новачкам.

... Коли Ахілл, один з найвизначніших, за грецькою міфологією, героїв Троянської війни, син царя Пелея і морської богині Фетіди, таки загинув від стріли Паріса, який влучив у єдине вразливе його місце — п'яту, отоді зголована мати й підняла з дна морського для свого сина Білий острів. Туди було перенесено душу Ахілла.

На острові, і це вже не легенда, а засвідчена багатьма древніми літописцями реальність, віками існував храм Ахілла, що став для мореплавців місцем поклоніння богам. У четвертому столітті нашої ери його буцімто пограбували й напівзнищили пірати. За всю історію хто островом тільки не володів: римські легіонери, італійські колоністи, османські орди... Коли закінчилася російсько-турецька війна, в 1792 році, він відійшов до Російської імперії. Та й потім острів у різні періоди був то турецьким, то румунським — залежало від того, як можновладці перекроювали карту й кордони. І тільки після закінчення другої світової війни Зміїний, за міжнародними угодами, повернуто СРСР, а за територіально-адміністративним поділом віднесено до України. Й цілком логічно, що з набуттям останньою незалежності, Зміїний став українською землею.

Сам острів та море навколо нього здавна ваблять археологів. Їхні пошуки тут щоразу дають багатий та цікавий «улов». Ось знайдена на Зміїному мармурова плита, напис на якій увічнює невідомого героя (ім'я, на жаль, не збереглося), що рятував острів та храм Ахілла від пограбування під час чергового набігу піратів. А зробили напис вдячні мешканці давньогрецького міста-держави Ольвія, що на правому березі Бузького лиману (нині городище біля сучасного села Парутиного Миколаївської області). Виявляється, були часи, коли Зміїний перебував під заступництвом саме цього міста. Після приєднання Північного Причорномор'я до Росії в 1823 році тут побував морський офіцер М. Крітський, який не тільки надав неоціненні послуги одеським археологам, що вивчали руїни античного храму, а й склав ретельний план острова. 1837 року тут почалося спорудження маяка, а через два роки, за клопотанням Одеського товариства історії й старовини, Новоросійський генерал-губернатор Федоров видав розпорядження, згідно з яким чиновники заснованої на острові карантинної служби зобов'язувалися займатися розкопками і знайдені речі передавати до музею. Завдяки цьому, а також пошукам наступних експедицій, що не припиняються й досі, зібрано величезний історичний матеріал, який засвідчує: Зміїний відвідували, на ньому час від часу мешкали — хто коротший, а хто й досить тривалий строк — представники багатьох країн і народів.

Є свідчення й пізніших часів. Скромний обеліск морякам Російської імперії, які загинули на Зміїному в 1915 році. Пам'ятна дошка загиблим у 1917 році морякам есмінця «Лейтенант Зацаренний». Чавунні меморіальні таблички із списками імен радянських моряків, що 1941 року потонули поряд з островом на підводному човні М-59... Усьому цьому дали лад й пофарбували нинішні мешканці Зміїного.

... Згадалися мої майже дворічної давності відвідини острова влітку 1994 року під час виборів до Верховної Ради та місцевих Рад народних депутатів України. Оскільки виборців тут було не так і багато, то їх приписали до однієї з виборчих дільниць Одеси. Але голосували вони не в місті, а на острові, у себе вдома, як висловився командир розташованого тут окремого радіотехнічного підрозділу української протиповітряної оборони майор Олександр Трясцин. І тепер, згадуючи оту картину виборів, перепитую не стільки себе, скільки опонентів: де це, на яких скелях, громадяни яких країн обирають парламент, місцеві органи влади?

Тепер мешканців острова побільшало — додалися прикордонники й моряки. Змінився й «господар» Зміїного — ним став лейтенант Валентин Марченко. Він тут, як і деякі інші офіцери та прапорщики, не сам — разом з дружиною Наталкою та сином Іллюшею. Все життя, зрозуміло, на острові провести не збираються, та нині тут їхній дім, тут у глави сім'ї робота. Напружена й відповідальна. Бо мало забезпечити цілодобове пильне чергування — це само собою, як і скрізь на військових об'єктах. Хіба що відповідальність особлива — кордон! Але ж, окрім цього, комендант острова ще багато за що відповідає. Передусім, за створення для людей нормальних побутових умов, за їхнє харчування, здоров'я, спокій. Гарнізон острова веде, можна так сказати, власне «натуральне господарство»: вирощує свиней, доїть кіз, ловить рибу, випікає хліб і навіть опріснює на спеціальній установці, якщо не встигають завезти з «великої землі», морську воду. Нелегко й непросто все це. Не завжди «велика земля» вникала в острівні проблеми, не усім, що належало б, аби жили люди нормально, прагнула й могла допомогти. Останнім часом, схоже, почалися зміни на краще. І добрий початок цьому дав мер Одеси, народний депутат України Едуард Гурвіц.

Це він, відвідавши острів напередодні нового 1996 року, привіз його мешканцям не тільки новорічні дарунки, а й урядове рішення (прийняте не без його участі) про розвиток інфраструктури Зміїного: спорудження морського причалу, створення гідрометеостанції тощо. Передбачені там і пільги тим, хто служить, працює на острові. Власне рішення про допомогу мешканцям Зміїного прийняв виконком Одеської міськради. Небагато часу минуло, а Е. Гурвіц знову відвідав острів, аби переконати тамтешнє населення, що не задля красного слівця були всі оті обіцянки. На острів уже доставлено кілька імпортних кольорових телевізорів, холодильники, відеомагнітофони з десятками касет відеофільмів, бібліотеку на 500 книг, спортивний інвентар... Сім'ї старожила Зміїного прапорщика Василя Маланчука в Одесі виділено 3-кімнатну квартиру. На острові з концертом побував муніципальний театр музики народного артиста України Яна Табачника. Знову ж: де це бачено, аби на «безлюдній скелі» гастролювали театри?

Тепер, коли про минуле й сучасне острова я дещо розповів, можна повернутися й до поставленого на самому початку цієї статті запитання: яка мета отієї явно неправдивої версії про «безлюдну скелю посеред моря»? Власне, газети, й наша також, про це вже писали. Та, гадаю, оскільки в пресі сусідньої країни ота версія продовжує гуляти, то не зайве коротко й повторитися. Відомо, що Румунія вустами свого міністра закордонних справ Теодора Мелешкану заперечила українську належність острова Зміїний та суміжної з ним частини континентального шельфу, пред'явила на них свої претензії. Щодо їх абсурдності офіційний Київ уже висловлювався. І хоча Теодор Мелешкану заявив, що за відсутності прогресу на переговорах з Україною з цього питання його країна звернеться до Міжнародного суду, та це не повинно нас особливо бентежити. Бо отой «позов» навряд чи й до розгляду буде прийнято: і за міжнародними, й за двосторонніми угодами Зміїний залишається українським. А оскільки такі угоди є, вони чинні, то й предмету розгляду справи у суді немає. Все це, до речі, переконливо роз'яснив в інтерв'ю нашій газеті («Голос України» за 19 грудня минулого року) керівник української делегації на переговорах з Румунією, посол з особливих доручень Володимир Василенко. Зрозумівши, очевидно, що отаким шляхом острів не відсудити, румуни запустили в обіг «запасний варіант»: начебто Зміїний — то зовсім не острів, а така собі безлюдна скеля посеред моря. А коли так, то він, згідно з Конвенцією про морське право, не може мати територіальні води та континентального шельфу. А отой континентальний шельф — це, немало небагато, 7000 квадратних кілометрів. І багатий він не тільки рибою (недарма ж лише торік нашими прикордонниками випроваджено звідси близько трьох десятків турецьких шхун-браконьєрів), а й чималими запасами нафти та газу. Ось усе це, думається, й впало в око румунам. Тим більше, що неподалік від Зміїного, одразу за нашим континентальним шельфом, вони вже встановили платформи й ведуть видобування цінної сировини, розробляючи велике промислове родовище Лебада. То чому б, мовляв, не розширитися, не заглибитися й у континентальний шельф Зміїного?

Україна на законних підставах зв'язує своє майбутнє з розроблянням тутешніх родовищ. Недарма ж державна організація «Одесморгеологія», уклавши угоду з американською компанією «Вестерн Джеофізікал», на спеціальному судні, за участю її фахівців бороздила останнім часом море, ведучи розвідку й накопичуючи інформацію. Вона, та інформація, досить обнадійлива і, очікується, згодом дасть змогу видобувати з надр Чорного моря нафту й газ, нестачі яких ми зараз так гостро зазнаємо.

Не знаю, чи прочитають цей матеріал у Румунії, чи зроблять з нього якісь висновки? Й мети такої, власне, не ставив. Просто хотів розповісти нашим читачам про «спірний», який насправді зовсім не є таким, український острів у Чорному морі. Про заселену нашими громадянами 15-гектарну ділянку землі посеред безмежжя води, що є, за справедливим висловом Едуарда Гурвіца, своєрідним мікрорайоном Одеси, мініатюрною часткою Української держави.

Острів Зміїний — Одеса.

Життя Рад

Сергій МЕЛЬНИЧУК, «Голос Ураїни»

Досить товкти воду у ступі

По-діловому, хоч інколи надто емоційно, пройшла у Рівному нарада з підсумків соціально-економічного розвитку області за 1995 рік. Мова також ішла про програму діяльності облдержадміністрації на рік нинішній.

Коли після короткої предметної доповіді першого заступника голови облдержадміністрації Валентина Кроки надали слово голові Рівненської міської Ради і виконкому Володимирові Морозу, це для нього стало несподіванкою.

— Мене не попередили, що буду виступати, — сказав Володимир Михайлович. — Я налаштувався на дискусію з приводу програми...

На що голова облдержадміністрації Роман Василишин відповів:

— Дискутувати ми не будемо. Досить дискусій. Потрібні конкретні пропозиції і конкретні строки виконання. Треба врешті-решт почати робити діло, а не балачками займатися...

Під цим девізом і пройшла нарада. Бо досить було голові райдержадміністрації Миколі Марчуку з Костополя, що розпочав обговорення, повести мову «про досягнення й недоліки взагалі», як його швиденько завернули у русло конкретних цифр і фактів — процитували, яких у районі досягнуто «успіхів», зокрема, у збільшенні обсягу платних послуг (за рахунок неймовірної накрутки цін на них).

Непереконливо прозвучало й виправдання голови Сарненської райдержадміністрації Олександра Юркевича, чому не здана вчасно сільська школа: мовляв, забрако фінансів.

— Я особисто вам доручав здати школу, — сказав Роман Василишин, — а ви жодного разу мене й не потурбували.

Розмова, одне слово, вийшла гострою і, напевне, корисною для багатьох. Насамкінець відбулася прес-конференція.

Рівненська область.

У номер

Севастополь

Моряки невдовзі заговорять англійською

Тут побувала делегація міністерств оборони і закордонних справ Великобританії. Вона відвідала військово-морський інститут, де вивчали можливості впровадження «Проекту Великобританії», мета якого — надання допомоги ВМС України з вивчення англійської мови. Делегація зустрілася з командуванням вузу і викладачами кафедри іноземних мов. Обговорено перспективи обладнання комп'ютерного і лінгафонного кабінетів.

Командувач ВМС України віце-адмірал Володимир Безкоровайний мав зустріч з військово-морським аташе посольства Великобританії в Україні капітаном першого рангу Лі Мерріком, який прибув до Севастополя разом з делегацією. Вони обговорили стан і перспективи військово-морського співробітництва двох держав, зокрема, намічених на червень нинішнього року візитів корабля ВМС Великобританії і командувача військово-морських сил цієї північної держави до Севастополя.

Тернопіль

Силовики координують дії

Відбулася регіональна нарада керівників правоохоронних органів п'яти західних областей України за участю міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка та голови Служби безпеки України Володимира Радченка.

Основна мета наради — координація дій силових структур у боротьбі з організованою злочинністю, бандитизмом та рекетирськими угрупованнями. Тільки за умов об'єднання зусиль, наголошувалось на нараді, можна призупинити криміналізацію суспільства.

Полтава

Серед зими — Сорочинський ярмарок

Традиційний Сорочинський ярмарок, який від минулого року набув статусу міжнародного, проводиться в кінці серпня в селі Великі Сорочинці. А 20—21 лютого уже втретє у приміщенні Полтавської облдержадміністрації відбудеться малий Сорочинський ярмарок — виставка товарів народного споживання. Очікують, що на ярмарок прибуде понад 100 підприємств-учасників різних форм власності з Полтавської та сусідніх областей, зі столиці, кілька російських та німецьких фірм.

Луцьк

На кошти Мінчорнобиля

У Луцьку здано в експлуатацію триповерхове приміщення харчоблоку. Точніше, це своєрідна фабрика-кухня, з великою і просторою їдальнею на 220 місць, кондитерським, овочевим та іншими цехами, оснащеними сучасним новітнім обладнанням.

Це — сімнадцятий об'єкт, введений за останній рік на Волині на кошти Мінчорнобиля. Будівництво харчоблоку обійшлось в 50 мільярдів карбованців.

1996 року на Волині планують ввести в дію ще 9 багатоповерхових житлових будинків і торговий центр у селі Дубище Рожищенського району, спорудити корпус матері й дитини у Камінь-Каширській райлікарні, а також придбати медичну апаратуру для лікувальних закладів.

Миколаїв

Сіроманці розхоробрилися

У Новоодеському, Доманівському, Врадіївському та деяких інших районах з'явилися... вовки. Сніги й морози, вочевидь, позбавили звірів традиційного харчу — дрібної дичини. Тож вони перебороли свою природну обережність і почали наближатися до сіл. На Кінбурнській косі посеред білого дня вони загризли бика, взялися, було, й за корову, та, налякані людьми, кинулися врозтіч. А мисливцям випала нагода полювання — кількох сіроманців уже відстрелили.

Надія БЕДРИЧУК, «Голос України»

Візит тижня

Добрих намірів замало. Треба торгувати

Цього тижня Фінляндська Республіка вперше приймала на своїй землі українського Президента. Леонід Кучма перебував там з офіційним візитом з 7 по 9 лютого.

Парадокс: на початку століття ми були у складі однієї держави, але знаємо одна про одну небагато. Фінляндія, тісно співпрацюючи з Росією, про Україну чула, в основному, як про країну Чорнобиля. Природньо, що тема ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС широко обговорювалася під час зустрічей у Хельсінкі.

Президент Фінляндії Марті Ахтісаарі запевнив, що його держава виступає в Європі за надання міжнародної допомоги Україні на закриття ЧАЕС. Наша делегація підписала договори про оперативне оповіщення в разі ядерних аварій, а також про обмін інформацією і співробітництво у галузі ядерної безпеки і радіаційного захисту.

Але у Хельсінкі обговорювали не тільки чорнобильську трагедію. Українська делегація висловилася за тісні двосторонні відносини з Фінляндією як з одним із членів ЄС. Зазначалося, що ми дотримуємося спільних поглядів на зовнішню політику. Леонід Кучма сказав, що «у серцях фінських керівників бачу зацікавленість у співробітництві й розуміння ролі України у Європі й світі».

Але нас не задовольняє рівень економічного співробітництва. Звичайно, за останній рік товарооборот між двома країнами збільшився удвічі. Але фінські підприємці все одно не можуть похвалитися своєю обізнаністю з ринком і можливостями України.

Візит до Хельсінкі показав, як мало знають про нас на півночі, і Леонід Кучма схильний звинувачувати в цьому наших функціонерів.

Україна знаходиться тільки на початку великого шляху. До справжніх тісних зв'язків ще далеко. Але колись потрібно вирушати у дорогу.

Прогноз тижня

«ЦЕ БУДУТЬ ТЯЖКІ ПОЛОГИ»

Потреба прийняття нової Конституції України стає найнагальнішою проблемою, вважає секретар Ради національної безпеки при Президентові України Володимир Горбулін. «Я, виконуючи свої обов'язки, не можу планувати майбутнє країни без Конституції», — сказав він.

На зустрічі з журналістами, організованій українським медіа-клубом, він визнав, що робота над проектом через наявність полярних точок зору йде «вкрай важко». Разом з тим, як повідомляє «Інтерфакс- Україна», В. Горбулін висловив надію, що «розуміння того, що ми не можемо без Конституції, примусить нас прийняти якесь рішення».

Говорячи про прийняття Конституції, секретар СНБ сказав: «Я боюся, це будуть тяжкі пологи». Він не виключив, що при цьому буде задіяно механізм, аналогічний використаному під час прийняття Конституційного договору в червні минулого року. Однак В. Горбулін не уточнив його деталі.

Не виключив він і того, що в процесі прийняття Конституції можливе різке загострення відносин усередині країни.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ, «Голос України»

Роз'єдналися, щоб... об'єднатися

Несподіванка тижня

Як відомо, кілька місяців тому потужна депутатська фракція Верховної Ради «Аграрники України» розділилася на дві — «Аграрники за реформи» та фракцію Селянської партії України.

І ось вони зібралися разом. Спонукали цю зустріч негаразди у нашому сільському господарюванні.

Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Ткаченко, виступаючи на цій нараді, ще раз зробив аналіз того, що робиться на селі напередодні весняних польових робіт. Статистика, яку він навів, вражаюча: господарства нині мають лише 18 процентів палива від того, що потрібно, 20 процентів насіння, 25 процентів техніки. Ще кілька років такого хазяйнування — і 52-мільйонний народ залишиться без харчів. Правда, деяким «реформаторам» цього й потрібно — вони хоч сьогодні готові відчинити ворота іноземним фірмам. На шкоду власним виробникам.

Як захистити своїх, рідних селян, як допомогти їм вибратися з страшної біди?

І Олександр Ткаченко, і Анатолій Даниленко, і ряд інших народних депутатів підкреслювали одне: ніхто — ні уряд, ні інші чиновники — не захистить селянина, не допоможе йому, якщо цього не зроблять народні депутати, що представляють 240 сільських виборчих округів. А для цього треба об'єднатися, тісно працювати на законодавчій ниві, не забувати, що працівники агропромислового сектора економіки країни покладають великі надії на своїх висуванців в український парламент.

Учасники зібрання говорили: посланці сільських виборчих округів, які входять і до фракції НРУ, і «Державності», і «Комуністів» не розходяться в принципових питаннях життя села. То чому б їм усім не працювати тісніше, частіше зустрічатися, щоб виробити й відстоювати стратегічні напрямки розвитку агропромислового комплексу України?

А щодо двох сільських фракцій, то й сумнівів немає: їм треба знову об'єднатися. Подолати вузькі корпоративні інтереси заради великого, того, що нині кожного найбільше мучить, чого вимагає загальна людська біда. А з нею можна боротися тільки спільно.

На нараді було ухвалено створити ініціативну групу, яка підготує пропозицію щодо об'єднання аграрних фракцій у Верховній Раді.

І ВСЕ-ТАКИ Я ВІРЮ

Пропозиції тижня

Символічно, що ці слова напередодні Всеукраїнської наради з проблем науки (15 лютого, Київ) належать людині, чиє ім'я — і легенда, і гордість вітчизняної науки, — академік Сергій Михайлович Гершензон.

Адже він — генетик, який 73 роки життя віддав дослідженню процесів і формулюванню законів спадковості, мінливості організмів.

Науковий світ — то також організм, складний і чутливий. У катаклізмах і потрясіннях, на вітрах історії коли виживає, то не тільки загартовується, а й змінюється. Не завжди на краще.

За свої відкриття С. Гершензон двічі міг стати Нобелівським лауреатом. Лаври здобували більш вдачливіші його колеги на Заході, де наука не йшла в такому міцному супрязі з політикою. І де шанували фундаментальні знання, а не пусті гасла.

— Своє 90-річчя зустрічаю у звичному творчому режимі. Читаю багато наукової літератури (потік відбитків з-за кордону), пишу, рецензую, консультую...

Здавалося б, усе це має давати задоволення, відвертати від сумних думок і клопотів зовсім не наукового характеру.

Та, на превеликий жаль, спільно з колегами доводиться не просто констатувати, а переживати такі факти: через відсутність коштів на оплату опалення й освітлення в інститутах НАН України припинено лабораторні досліди, згортаються дослідні роботи. Працівники сидять без зарплати. Немає жодної змоги опублікувати наукові праці.

Це дуже непокоїть. Навіть у найважчі роки (після революції, під час і після війни) держава знаходила можливість підтримувати наукову думку.

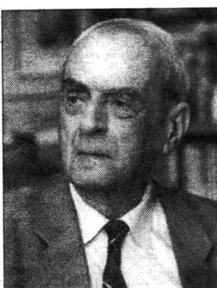

Фундаментальну науку, що створює основу людських знань, але не створює сьогочасної продукції, у всіх розвинених країнах забезпечують винятково з державних коштів у потрібних для нормальної діяльності обсягах.

Інша справа — прикладні розробки, особливо інженерного плану. Їх скрізь виконують на замовлення і коштом тих, хто в них зацікавлений (ВПК, галузеві міністерства).

А наші академічні інститути буквально загубилися серед безлічі науково-технічних комплексів, дослідних заводів, конструкторських бюро тощо. Що робить, приміром, у складі НАН України Інститут чорної металургії?

Відомо, що далеко не всі з цих установ забезпечені замовленнями і фінансовані замовниками лише наполовину. Отже, утримуються за рахунок коштів, що їх виділяють з держбюджету на фундаментальні дослідження.

Либонь, час провести чітку межу між фундаментальною наукою, фінансованою з держбюджету, і прикладними галузями, що виконують конкретні технічні й технологічні розробки для конкретних замовників, заінтересованих у цих розробках нині, завтра, наступного року.

Не можу твердити, що фундаментальна наука в усьому бездоганна. В інститутах непомірно роздуті штати, особливо адміністративного апарату, технічних службовців. Є баласт і в середовищі науковців. Та коли інститут матиме стабільний, виважений на рік уперед бюджет з фіксованим фондом оплати праці, баласту не важко позбутися. Натомість збережеться основний науковий потенціал, що складатиметься з невеликої кількості осіб, від яких і можна очікувати серйозної роботи, гідного внеску у вітчизняну і світову науку.

Мій вік, життєвий досвід підказують мені, що не обійтися без реформування Національної Академії наук. Та тільки ні в якому разі не можна йти за пропозиціями деяких «новаторів», що мають намір задля поліпшення фінансового становища злити інститути НАН України. Це було б вельми грубою помилкою. Нині ці інститути мають у своєму складі першорядних учених, багатогічні набутки в галузі оригінальних фундаментальних проблем, відомі у світі. Руйнування заданих циклів роботи спричинить тяжкі наслідки.

Я старий оптиміст і вірю у прийдешні розумні зміни в нашій Академії наук. До найкращих із цих змін дуже хочеться дожити!

Надія тижня

Валентина ПИСАНСЬКА, «Голос України»

Ангелі Меркель не вдалося переночувати в Славутичі. Можемо лише пошкодувати

Візит федерального міністра з питань екології, охорони природи і безпеки ядерних реакторів ФРН Ангели Меркель до Києва хоч і не був не поміченний пресою, але висвітлюване лише в офіційній хроніці. А між тим спостерігачі й експерти вважають його якщо не ключовою подією останніх кількох місяців, то надзвичайно важливим для України в контексті постчорнобильських проблем. Дехто пов'язує з особистістю цієї тендітної, але вельми енергійної жінки і впливового політика якщо не розв'язання багатьох великомасштабних проблем щодо закриття Чорнобильської АЕС, то велику роль у цьому розв'язанні.

Пані Меркель у політичних дискусіях і під час зустрічей на найвищому рівні не забувала підкреслити, що Федеративна Республіка Німеччини цілком і повністю підтримує економічні реформи, які здійснює Україна. І підтримує вагомо: у рамках двостороннього співробітництва щороку Україна одержує 3 мільйони марок, а, наприклад, багатосторонню програму ТАСІС на третину фінансує ФРН.

Нинішній приїзд федерального міністра має пряме відношення до чорнобильських проблем. У квітні Ангела Меркель головуватиме на конференції МАГАТЕ, яка відбудеться у Відні і буде присвячена 10-річчю аварії на ЧАЕС. Тому її враження від поїздки набувають особливої ваги.

До речі, збираючись до Києва, пані Меркель заявила, що ночуватиме в Славутичі, прагнучи і таким чином допомогти нам, привернути увагу до проблем і ЧАЕС, і людей, які на ній працюють. Можна лише пошкодувати, що пані Меркель ночувала в Чернігові: готель у Славутичі був на ремонті.

Чимало оглядачів пов'язують з пані федеральним міністром також реалізацію меморандуму про наміри, підписаного в Оттаві наприкінці грудня минулого року, де держави — члени «великої сімки» зобов'язалися виділити 2,3 мільярда доларів на здійснення програм закриття ЧАЕС та реформування української енергетики. Нині належить укласти двосторонні угоди, втілити рішення цих документів у життя. Подейкують, що пані Меркель буде серед тих, хто координуватиме дії сторін. Принаймні сприятиме віднайдення розв'язання цього питання, яке порушуватиметься вже наприкінці квітня у Москві, де зберуться глави держав—членів «великої сімки».

Так це чи ні — переконаємося пізніше. Але, як розповів міністр-посланник посольства Федеративної Республіки Німеччини в Україні пан Бернд Браун, пані Меркель під час візиту заявила, що федеральний уряд Німеччини і німецькі підприємства енергозбереження підтримають проекти — про створення науково-технічного центру в Чорнобилі, стабілізації «саркофага», наукових досліджень радіологічних і медичних наслідків чорнобильської аварії, — ще раз підкресливши, що Чорнобиль — спільна справа світового співтовариства.

То, може, й справді закриття ЧАЕС до 2000 року не такий уже й нереальний термін?

На знімку: голова ХДС Гельмут Коль і його заступник Ангела Меркель.

Сергій ЯСЕН, журналіст

Компенсація чи фінансування «останньої дороги»?

Після проведення у 1993 році чотиристоронніх переговорів між ФРН, Україною, Росією та Білоруссю щодо виплати компенсацій громадянам колишнього СРСР, які зазнали нацистських переслідувань, в Україні було створено національний фонд «Взаєморозуміння і примирення». На нього й було покладено організаційну роботу з виплати компенсацій. У грудні того ж таки року ФРН вирішила виділити 400 мільйонів німецьких марок, і перший транш у розмірі 160 мільйонів марок було перераховано на кореспондентський рахунок Укрексімбанку в Дойче банку.

З того часу українські громадяни, що мають право на компенсацію, стали чекати на обіцяні німецькі марки. Але фонд чомусь не дуже поспішав виплатити їм належні кошти. Замість того, щоб розпочати виплати відразу після надходження грошей, фонд (що за статутом є «єдиним розпорядником своїх (?—Авт.) коштів») вдався до фінансових операцій із ними. Зокрема, 1 березня 1994 року було підписано трастовий договір, за яким в довірче управління трьох іноземних фінансових структур, а саме: «Дойче ассет менеджмент», «Кредит свісс ассет менеджмент» та «Комерцбанк інтернешнл кепітал менеджмент», було перераховано відповідно першим двом по 50 мільйонів марок, а третій — 30 мільйонів. І тільки 10 травня 1994 року на рахунок Ощадбанку надійшли перші 194 тисячі 700 марок, які призначалися безпосередньо для виплати компенсацій. До речі, у серпні 1994 року, беручи до уваги низьку ефективність роботи «Комерцбанк інтернешнл кепітал менеджмент», фонд відкликав перераховані цій організації кошти. Відтак не зрозуміло, чим керувалося керівництво фонду, коли замість того, щоб виплачувати компенсації, вдалося до сумнівних фінансових оборудок. Тим більше, коли йдеться про інвестування іноземних економік за умов інвестиційного голоду в Україні. Навіть якби мова йшла про недостатність виділених коштів, то й тут, очевидно, варто було б розділити їх між усіма по скільки вже перепаде. Але елементарний аналіз свідчить, що виділених коштів більше, ніж достатньо. Якщо розділити 400 мільйонів німецьких марок на 410 тисяч 144 зареєстрованих, станом на 22 грудня 1995 року, осіб, то отримаємо суму, що становить більше 970 німецьких марок. У нас же, як відомо, компенсації виплачуються у розмірі 600 німецьких марок. Напрошується висновок: видача компенсацій одній особі обходиться у 370 німецьких марок. Можливо, причину таких повільних темпів видачі компенсацій слід шукати у постанові Кабінету міністрів про утворення фонду, у якій, зокрема, говориться, що «витрати на утримання апарату фонду і організаційну діяльність проводяться за рахунок наявних у фонді коштів»? Відтак зрозуміло, що чим довше виплачуватимуться компенсації, тим довше утримуватиметься апарат.

Репліка тижня

А остарбайтерів тим часом стає щораз менше. І дуже мала втіха для них положення, що у випадку смерті особи, яка мала одержати компенсацію, гроші перейдуть спадкоємцям. Якщо ж померла людина не має спадкоємців, то фонд виділить 300 німецьких марок громадянам, які провели її в останню путь. Тим часом на сьогодні компенсації видані лише половині зареєстрованих громадян.

Лихо тижня

Лідія ТИТАРЕНКО, «Голос України»

Задихається риба в Дніпрі

Черкаський міськвиконком створив надзвичайну комісію для подолання наслідків екологічного лиха: внаслідок пониження рівня води канівськими енергетиками, від браку кисню на Дніпрі загинуло тисячі тонн риби. За попередніми даними, збитки становлять сотні мільярдів карбованців.

Сьогодні за низьких температур на місцях масової загибелі риби достатньо тільки прорубати ополонку — стоїть нестерпний трупний сморід.

— Ще два-три такі «експерименти» енергетиків, і в унікальному, у світовому масштабі, за площею і рибними запасами водоймищі, яке давало 50 відсотків вилову річкової риби в Україні, — не буде чого ловити, — прокоментував начальник обласної інспекції рибоохорони.

Черкаська область.

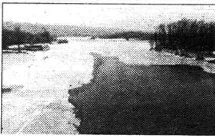

Пригода тижня

Іван КАЛИНИЧЕНКО, «Голос України»

Жертва пограбування — райвідділ міліції

Віднедавна райцентр Генічеськ став своєрідною міліцейською «меккою» — сюди з'їжджаються високі міліцейські і прокурорські чини. Причина — часті надзвичайні пригоди. Скажімо, в ніч на 3 лютого пограбували... райвідділ внутрішніх справ. За попередніми даними, зловмисники вкрали 85 карних справ просто з кабінету слідчого Володимира Кисельова.

Правоохоронне керівництво небагатослівне. Та все ж дещо вдалося прояснити.

Начальник слідчого управління МВС по Херсонській області Юрій Шестерненко:

— Хтось проник через двері паспортного столу до кабінету і забрав кримінальні справи. Вони не відзначалися особливою складністю, не були пов'язані з діяльністю організованих угруповань. В основному це крадіжки. На жаль, не всі справи було замкнено в сейфі, бо сейфів у райвідділі не вистачає. Украдені матеріали можна відновити. Працює оперативна група у складі 20 чоловік, ведеться пошук зухвальців.

Голова Генічеського райвиконкому Геннадій Зайченко:

— Обстановка в районі тривожна. Діє не менше чотирьох організованих угруповань кримінальних елементів. Тож сумних подій не бракує. Згоріло приміщення реєстраційно-екзаменаційного відділення ДАІ, стріляли у представника влади. Нинішнє «ЧП» змусило приїхати до нас людей у генеральських погонах із Херсона, спеціалістів карного розшуку зі столиці. Пора, нарешті, «впритул» зайнятися оздоровленням ситуації у нашому «аномальному» краї.

Херсонська область.

Віктор Чорномирдін у ролі «підпори» чи «аеродрому»

(Початок на 2-й стор.).

По-друге, цілком можливо, що Віктор Чорномирдін, про відставку якого в Москві говорять відкрито як про чергову жертву «полівілим» Думі і Раді Федерації, вже «достиг» до самостійної політичної ролі. Ліві, а з ними й опозиціонер Г.Явлінський, справді з різних причин, звісно, прагнуть вибити з-під Єльцина урядову підпору, а президент, помилившись у прогнозах або вислухавши неправильні аналізи радників, може пожертвувати і прем'єром услід за Андрієм Козиревим та Анатолієм Чубайсом. Це Віктору Степановичу вочевидь ні до чого, зате на гроші «Газпрому» і спираючись на місцевий бюрократичний апарат, пов'язаний економічно з «новими росіянами», цілком можна позмагатися за президентство.

На користь такої розстановки свідчить і те, що лідер фракції Держдуми від пропрем'єрського «Нашого дому — Росії» Сергій Бєляєв дозволив собі різко критикувати діяльність уряду за насильницьке розв'язання чеченської проблеми. Уряду, а не особисто прем'єра. В.Чорномирдін у публічному діалозі із Шамілем Басаєвим зарекомендував себе як прибічник мирного переговорного врегулювання чеченської кризи, як визволитель заручників, а через кілька місяців його міністри все це перекреслили бойнею в Первомайському. Оточення Єльцина, можливо, й хотіло «якнайкраще», проте вийшло, «як завжди»: політичні очки набрав в очах громадськості не президент, а прем'єр.

Не грізний, але невдалий «учитель чеченських терористів», а спокійний рятівник невинних заручників.

І, нарешті, по-третє, цілком можливо, що російська партія влади на чолі з президентом і прем'єром просто домовилися про роль В.Чорномирдіна як «запасного аеродрому» у тому разі, коли з низки причин Б.Єльцин не зможе взяти участь у президентській гонці. Все може бути: здоров'я, зниження популярності головного претендента до нульової позначки тощо. У такому разі потрібна хоч видимість спадковості курсу, під який ідуть іноземні кредити. Про це непрямо свідчить і поведінка американців. Під час нещодавнього візиту російського прем'єра у США для роботи у спільній комісії, відомій як «комісія Гор—Чорномирдін», Росії під реформи знову обіцяли астрономічні суми допомоги. Для США справді вигідніші будь-які, навіть непослідовні й перевивчасті, але реформи, ніж відновлення або спроби відновлення Росії в ролі «супердержави» руками зюгановців або жириновців. Така «нова Росія» вочевидь не відповідає геополітичним інтересам не лише США, а й Західної Європи та Японії, бо загрожує новою «холодною війною» з усіма наслідками, що звідси випливають.

Коли ж внутрішня домовленість між Єльциним і Чорномирдіним є і Борис Миколайович спроможеться на боротьбу за президентство, то Віктор Степанович завжди може або знову ж таки відмовитися від висування, або виступити «єдиним фронтом» і останньої миті зняти свою кандидатуру й закликати прибічників голосувати за «гіднішого» нинішнього президента.

Справді «весело» може бути, якщо після 16 червня у другий тур голосування вийдуть Б.Єльцин і В.Чорномирдін. Проте це, як то кажуть, очевидне, але неймовірне.

А ймовірно інше: президентська гонка в сусідній державі воістину може мати будь-які повороти і колізії, до яких слід бути готовими. Коли, звичайно, не думати, що після літніх президентських виборів Росія кудись подінеться...

P.S. Коли цей матеріал було підготовлено до друку, стала відома заява В. Чорномирдіна: оскільки його партія «Наш дім — Росія» підтримує кандидатуру Єльцина, він погодиться балотуватися в президенти лише тоді, коли його попросить це зробити сам Борис Миколайович. І, можливо, аби уникнути зайвої балаканини, Віктор Степанович вирушив у 2—3-тижневу відпустку.

До 125-річчя від дня народження Лесі Українки

Олена ПЧІЛКА: «... Чи була б поетесою українською?..»

Невідомі документи в архіві Оксани Косач-Шимановської

1917 рік застав Оксану Петрівну Косач-Шимановську, молодшу сестру Лесі Українки, далеко за межами рідної землі. Бельгія, Швейцарія, Німеччина, Чехія — у цих країнах знаходила вона притулок з донькою Оксаною протягом довічної, як з'ясувалося пізніше, 62-річної розлуки з Україною.

Оксана Петрівна померла у Празі 7 квітня 1975 року. Її приватний архів, заповіданий празькому літературознавцеві Зіні Березовській, також залишався невідомим до 1990 року, до прибуття його з Праги в Київ у відділ рукописів Інституту літератури імені Т. Шевченка НАН України.

Безперечно, особливо цінними в архіві Оксани Косач-Шимановської є листи родичів, передовсім ті, де йдеться про Лесю Українку. Серед чотирьох автографів листів матері письменниці зберігся великий недатований лист Олени Пчілки до онуки Оксани Шимановської, яка вчилася в українській гімназії в Русевичах біля Праги і, маючи шкільне завдання написати реферат про Лесю Українку, звернулася листом до бабуні в Київ з проханням допомогти їй фактичними біографічними даними про письменницю. Дату написання листа — перша половина 1925 року — нам підказав у цьому ж архіві лист Ольги Косач-Кривинюк, написаний сестрі Оксані 15 листопада 1925 р., де згадується про уже надісланий мамин лист для Оксанчиного реферата. Лист 14-річної онуки з Праги, що народилася й виросла за кордоном, вразив бабуню й тітку Ольгу насамперед грунтовним знанням української мови, культурою мовлення. На трьох аркушах дрібно списаного листа-відповіді 76-річна Олена Пчілка стисло розповіла своїй онучці про дитинство Лесі Українки, про коло її читання, дитячих захоплень і фантазії, про ранні її нещастя та хатню освіту; про зростання юного поета в лихий час, коли в Україні «дуже мало людей виховувало своїх дітей свідомими українцями».

Саме тому, що лист Олени Пчілки до онуки писано 1925 року, — у той недовгий час відродження рідного слова, коли українізація в Україні набрала великого розмаху, ми й маємо змогу прочитати одну з найщиріших сповідей матері—дворянки й письменниці, — що знайшла в собі сили, відвагу й мужність зростити у майже суцільно зрусифікованому середовищі шістьох дітей свідомими українцями. У кінці 20-х років, коли про українізацію уже не можна було й згадувати, — лист такого змісту (хоч і йшлося в ньому про гордість народу — Лесю Українку) ніколи б не дійшов до Праги...

Отож, вчитаймося в його рядки через 70 літ, вдумаймося і повчімося!..

«Люба Оксаночко! Дуже я рада, що ти до мене написала. Хочу відписати тобі якнайшвидше, щоб тобі ця відповідь придалася впору. Тільки якби було більше часу для писання, а тепер вже як вийде, так і буде!

Леся вродилася на Волині, в малому, повітовому місті Звяглі (по новішній, зміненій назві — Новоград-Волинському), в маленькім домочку на березі гарної, прегарної річки Случі. Зроду була не дуже-то міцного складу, на 4-му місяці свого життя мало-мало не померла від дитячої холерини, але потім зміцніла і від півроку свого життя виростала вже досить здоровою дитиною. У неї був братик, старший за неї на півтора року — і ото вкупці вони й росли, бувши на протязі всього свого життя в великій приязні. Справді, чогось вони ніколи не сварились, — бо таки обоє були лагідної вдачі. Як вони були ще дуже малі, жила при їх і бабуня, мамина мама, що раз у раз приїздила з Полтавщини у Звягель і жила подовгу, цілу зиму, лише літом навідувалась до свого двора, в місті Гадячі.

Говорила Леся з самого малку по-українському, бо того хотіла її близька родина. Діти чули навколо себе гарну волинську мову, а до неї теж і чисту полтавську; ніяких «бонн» або «гувернанток» при дітях не було, —

(Продовження на 7-й стор.).

Точка зору

Богдан АНДРУШКІВ,
заступник голови Тернопільської обласної Ради, доктор економічних наук

ТО ХТО Ж ТАКІ ЦЕНТРИСТИ,

або Коли запанує політична стабільність у державі?

МІСЦЕВІ засоби масової інформації нерідко критикують облдержадміністрацію, господарські органи. Безперечно, в багатьох випадках це справедливо. Та за бажання будь-які прорахунки можна пояснити, але суть не в тому. Питання — в іншому. Чому виникають прецеденти для непорозумінь, невпевненості і прорахунків? Власне, в такій послідовності, на мою думку, треба розглядати ці поняття. Адже багато наших бід не лише від недосконалості механізмів реалізації соціально-економічної політики, а й від тієї непевної ідеологічної атмосфери, яку формують політики в державі. Така ситуація ставить керівника за умови прийняття рішення на межу ризику. Добре, якщо вгадаєш і матимеш позитивні результати, а якщо схибиш...

Згадувані умови сковують ініціативу енергійних керівників, поки що тримають у тіні багатьох здібних, талановитих керманичів приватного та народного господарства.

У зв'язку з цим виникає багато інших запитань. Приміром, чому там, «на горі», не розробляють і не провадять єдиної, цільової й ефективної державної стратегії розвитку? Що, може, не знають, яка соціально-економічна ситуація в низах? Чи, може, не хочуть чути, що говорять депутати — а вони, між іншим, говорять по-різному? Чи, може, не хочуть бачити тих плакатів і лозунгів, які періодично виставляють біля будинку Верховної Ради (а вони, ті плакати і лозунги, знову ж таки в різні дні бувають різні). А, може, не зустрічаються з виборцями, не слухають, про що вони говорять (а вони ще і ще раз говорять по-різному)?

Мабуть, однією з причин цієї роздвоєності в суспільстві знову ж таки є відсутність єдиної державної політики та об'єктивної інформації, що породжує полярність необгрунтованих переконань. Адже більшість населення не знає ані історії, ані політичних основ державоустрою, ані сучасної ринкової економіки. Все це в багатьох випадках провокується, здобрюється ворожими державі елементами, нібито такі явища властиві державам з демократичним устроєм, повсюдно схвалюється центристська політика. Притому, такі «демократи» забувають про рівень свідомості, поінформованості населення, добробут людей та інше.

Якось мене запитали, як ставлюся до тих політичних процесів, які сьогодні відбуваються у нашому суспільстві? І водночас зіслались на те, що я, мовляв, увесь час витримую центристську позицію, а тому мав би дати нетенденційну оцінку тому, що відбувається довкола нас.

Не знаю, об'єктивної чи необ'єктивної в сприйнятті людей мала вигляд моя оцінка тих процесів і подій, про які мене запитували. Але знаю достеменно: трохи вразив своїх співрозмовників тим, що перед тим, як давати оцінку, виклав своє розуміння поняття «центрист» і «центристська позиція». Як на мене, тут можуть бути різні тлумачення. Позиція між поганим і дуже поганим, чи навпаки — між добрим і дуже добрим, чи між добрим і поганим є якраз тією позицією, про яку найчастіше говорять як про центристську, тобто виважену, розумну і т.п. У цей час усім відомо, що незалежно від центру два крила в своїх крайнощах, як правило, сходяться. То скажіть, де в такому разі має бути центр? Крайнощі є крайнощі, і завжди передбачають якоюсь стороною небажані для своїх опонентів методи і засоби досягнення цілей. Відповідь на це запитання на поверхні — у здоровому глузді, тобто у прийнятті позиції, яка відповідала б інтересам того середовища і тієї позиції, яку ти обстоюєш. У моєму розумінні, тієї частини народу, яку ти представляєш, тих людей, турботами яких живеш. Таким чином, ніякого центру бути не може, якщо ти в своїх діях демонструватимеш так звані центристські позиції, завжди представлятимеш джерело живлення як однієї, так і іншої сторони. Недаремно ми сьогодні робимо висновки про те, що в парламенті зміщення політичних угруповань здійснюється в основному за рахунок центристів, яких переманюють розмаїті фракції праведними і неправедними шляхами. На мій погляд, центристська позиція не далека від поняття «байдужість» або «моя хата скраю». Власне, про неї ще древні казали: «Бійтеся байдужості, вона є причиною всіх наших нещасть, адже на її очах коїться несправедливість».

Мені пригадалися недавні дискусії з приводу того, який же суспільний лад будують у благодатній Швеції. Одні казали про те, що там продемонстровано взірець соціалістичного способу життя, інші, навпаки, стверджували, що всі досягнення шведів є результатом капіталістичних підходів до господарювання. Не мучмо себе сумнівами, там просто дбали про людей, а не про якусь там ефемерну ідею. От і результати: достаток, злагода в суспільстві. В той же час у нашому суспільстві виник анекдот про наших і японських рибалок.

Суть його така. Якось радянські моряки поцікавились у своїх японських колег: як їм вдається за найнесприятливіших обставин і прогнозів виловлювати рибу. Відповідь була прозаїчна:

— Коли ви радитесь, плануєте, прогнозуєте та вивчаєте умови, обставини і приймаєте рішення виловлювати чи не виловлювати рибу, ми в цей час якраз тим і займаємось — ловимо її...

То ж чи не варто верховним керівникам нашої держави відкинути всякі амбіції та прихилити патріотично налаштованих правих і лівих політиків, представників культів до державотворчих процесів, і не створювати прецедентів для поділу і чвар у суспільстві. Батько у сім'ї завжди буде терпеливо виховувати своїх дітей, але ні в якому разі не відмовиться від них, не відштовхне від себе. Так може зробити лише вітчим, чужа для родини людина. А нам належить відкрито заявити: «Давайте всі дружно будувати наш спільний дім, та будемо дружно в ньому жити». Якщо з чиєїсь вини він, не дай Бог, почне розвалюватись, то задавить усіх, у тому числі і центристів.

Наше суспільство справді перебуває на зламі часу. Для того, щоб вступити в нові умови суспільного буття, необхідно у багатьох випадках переглянути свої принципи, перебудуватися психологічно, попрацювати над собою, аби зрозуміти закономірності нових соціально-економічних відносин.

Взаєморозуміння між фракціями, партіями та конфесіями легше знайти, коли буде достаток, коли виникне прецедент змагання: кому вдається краще і швидше розв'язувати проблеми?

Дай нам, Боже, терпіння, мудрості, наснаги все пережити та вступити в цей час очищеними, оновленими, із світлими помислами — гідними великих людей третього тисячоліття.

Принципово!

Сергій МЕЛЬНИЧУК, «Голос України»

Чому обурився професор Степанишин

ЯКБИ хтось спробував визначити рейтинг відомих людей Рівного наприкінці минулого року і на початку нинішнього, то пальма першості, напевне, дісталася б просвітянину, професору Рівненського державного педагогічного інституту Борису Степанишину.

Не встигли стихнути щирі привітання Борису Ільковичу з нагоди присудження йому Державної премії України імені Т.Г. Шевченка за 1995 рік (за підручник з української літератури для 9-го класу), як знову новина — професор Степанишин оприлюднив заяву про свій вихід з оргкомітету щодо проведення міжнародних всеукраїнських шевченківських урочистостей, які мають відбутися на Рівненщині наприкінці травня цього року.

Що трапилося?

Недавно відбулося перше засідання цього комітету на чолі з його головою — заступником голови облдержадміністрації Іваном Дем'янюком. Обговорювали концепцію свята, зважували, запросивши головного фінансиста області Михайла Іванюка, можливі витрати і джерела одержання коштів, пробували накреслити маршрути, за якими мали б поїхати по області численні гості.

Уже тоді, на засіданні, запально виступив професор Борис Степанишин проти запропонованої концепції свята. А згодом конкретизував свої думки з цього приводу на сторінках обласної газети «Волинь», заявивши водночас про свій вихід з оргкомітету.

«Замість концепції, — пише пан професор, — на засіданні було обнародувано програму перебування у нас почесних гостей Свята і графік їх виїздів у Пляшеву, Пересопницю, Остріг і Корець, де і о котрій годині гості будуть снідати, обідати та вечеряти. Головна мета Свята, мовляв, аби гості познайомилися один з одним. А на завершення — вечір-концерт в облмуздрамтеатрі. І все це під скомпрометованим більшовиками гаслом «В сім'ї вольній, новій».

Далі Борис Степанишин пише: «Протестуючи проти такої показушної стратегії, я пропоную концепцію, в основі якої висока національна ідея: «В своїй хаті своя правда, і сила, і воля» (гасло Свята). Для кого ж бо воно? І для гостей, звісно, але передовсім для рівненців і всієї області. Це має бути свято української національної культури на Рівненщині як фактор зміцнення нашої державності... Мета свята, на мою думку, відкрити людям очі на справжнього Шевченка через популяризацію його особи і творчості, очищеної від більшовицького намулу. В Рівне із сторінок «Кобзаря» вперше мають зійти образи України, Дніпра, Степу, Могил, Бога, Молитви... Ганебним вважаю виступ першого заступника мера міста пана Рожанського, котрий докоряв рівненцям, начебто вони перетворюють Шевченка в ідола... Так, ми молимося до нашого Тараса, але це не ідолопоклонство, а велика шаноба і глибока вдячність Йому за те, що він врятував нашу націю від смерті-забуття...»

Професор Степанишин висловив чимало слушних пропозицій щодо організації і проведення свята, і вони, будемо сподіватися, знайдуть свої втілення. Друга причина виходу Бориса Степанишина з оргкомітету — ставлення місцевої влади до спорудження в Рівному пам'ятника Шевченку, про що ведеться мова ось уже протягом п'яти останніх років. Поки що безрезультатно.

А тепер — короткий підсумок. Ні, не для того ці рядки подаю до газети, щоб прославити професора і показати нібито неспроможність усього оргкомітету. Перший млинець — відомо який. Ще будуть комітетчики засідати неодноразово, ще будуть гарячі дебати, в результаті яких викристалізується концепція свята. А щодо «пріоритетності» розмов про влаштування у готель і про обіди, то як не зрозуміти організаторів свята! Справді ж бо: спершу потрібно гостей розмістити на нічліг, а вже потім можна читати поему «Сон». І, знову ж таки, голодний учасник урочистостей навряд чи задовольниться слуханням «На панщині пшеницю жала...» Ні, це не блюзнірство, це, на жаль, наші реалії.

Але попри все до професора Бориса Степанишина потрібно нам добре прислухатися, бо довгі-довгі роки вчили нас як святкувати. Пробігли повз трибуну — і за столи. «Обмінялися досвідом» — і за обід, який природньо, легко і непомітно переходить просто у вечерю...

Олена ПЧІЛКА:
«... Чи була б поетесою українською?..»

(Початок на 6-й стор.).

вони росли або в товаристві мами й бабуні, або під наглядом якоїсь няні з волинського села; чули багато-багато пісень, казок; літом їх часто возили в якесь волинське село під Звяглем, умисне, щоб вони краще знали народню українську мову. Коли діти підросли й навчилися читати (а це сталося досить рано), вони читали все, що можна було знайти для них придатного в українській літературі: народні казки, деякі переклади, а то й твори для дорослих, або писані українською мовою («Чорну раду» Куліша, його вірші; Шевченка і т.ін.). Леся дуже любила казки Андерсена в українському перекладі Старицького, охоче читала й «Сербські пісні», оті довгі віршовані оповідання; бувши малою, казала, що вона сама — «Віла біла» (Віла по-сербському — русалка лісова); через те так казала, що сама була русявенька та біленька і їй дуже подобався образ тієї гірської русалки — Віли). Читала Леся, ще малою, багато книжок, писаних і російською мовою, коли вже добре знала українську, так що можна вже було не боятися, коли б вона не забула своєї; читала особливо охоче Лермонтова. Напам'ять виучувала вірші (так само, як і її брат) дуже легко. Гарно проказувала, ще маленькою дівчинкою, байки Глібова й Старицького; проказувала байки дуже виразно (особливо Глібова «Билину» і «Щуку», як Лисиця порадила, на суді, кинути Щуку в річку).

У Звяглі був у нас при домівці великий садок; там було багато квіток, — Леся дуже любила їх завжди.

З міста Звягля переїхала в місто Луцьк (бо туди перевели на іншу посаду її тата). В Луцьку ми жили в будинку, що був колись монастирем; дуже близько біля його був гарний костел і стародавній литовський замок з зубчатими баштами. Він був порожній, жити в йому було небезпечно; десь у його дворі містилася тільки в однім кутку якась військова сторожа; близько біля замку протікала річка Стир. Діти з своїм товариством часто ходили в той замок гратися (Леся згадує те грання в своєму віршеві «Віче» (та дівчинка, що Леся в тому віршові згадує як «Жанну д'Арк», то се вона сама. Так вона говорила пізніш, коли був написаний сей гарний вірш. Варто вмістити його в реферат).

До костела теж ходили слухати гарного органу. Леся мала в Луцьку велике товариство, гарно танцювала.

Учитися Леся почала з мамою, бувши не дуже малою (бо мама вважала, що не слід починати вчити дітей, з книжок, дуже малими). Коли Лесі було вже біля 10 літ, переїхала сім'я до Києва і тут уже діти вчилися в учителів, училися мов — французької, німецької, латинської, а пізніше й грецької. (Чужі мови давалися Лесі й братові дуже легко). Вчилися й інших наук. Дуже любили історію. Була в дітей тоді ще одна книжка, дуже велика, звалась вона «Мифы классической древности» Штоля (переклад російський з німецької мови); було там багато малюнків, знятих з давніх грецьких скульптур. Леся дуже любила цю книжку. Стародавні грецькі байки розказано було там дуже просторо й гарно, поетично.

Леся вчилася вкупі з братом, але, на нещастя, на 13-му році почала об'являтися в неї хвороба, що зламала їй все життя: почався в неї суставний туберкульоз. Перше почала боліти в неї рука, в кисті, а потім і нога. Довелось їздити по теплих купелях, робити операції (перше в Києві, пізніш за границею, а при тім усе розлучатися з сім'єю, з Україною). Тільки з Музою не розлучалася Леся ніколи, до кінця свого життя.

Писати вірші Леся почала рано, ще 12 літ. Перший її вірш був «Ні долі, ні волі у мене нема». Склала вона той вірш під враженням розповідів її тітки, Єлени (татової сестри), що приїздила в Україну, пробувши скілька літ на засланні. Другим віршем була «Конвалія», потім написано — «Сафо», «Марію Стюарт» і т.д.

По переїзді до Києва сім'я наша пробувала там зимою, а на літо приїздила або в Полтавщину, або на Волинь, тільки вже в інший куток, близько Ковеля. Місцевість там поліська, рівна, але непогана: був там ліс, великий садок — старий і молодий; мова селянська — гарна; з деякими особливостями поліського діалекту, але не попсована. Пізніше, в творах своїх («Лісова пісня» та в оповіданні «Приязнь») Леся ввела багато слів, уживаних в тій місцевості і вони додали розмаїтости Лесиній поетичній мові. Коли Леся пробувала в тім кутку Волині, то й там були приятельки її дитячих літ, діти сусідніх селян.

Оце тобі найголовніші відомості про Лесю, що ви хотіли мати. Була вона дуже багато обдарована від природи, високоталановита і працьовита. Хоч в школі не вчилася ніколи, але й хатньою працею досягла, безперечно, навіть більшої освіти, ніж би могла придбати її в гімназії. Ще й те багато прилучилось до розвитку її природного талану, що виростала вона, так би сказати, в атмосфері інтелігентного і змисленного українства. Хтозна, що саме вийшло б з Лесі, коли б вона росла під іншими впливами. Може, й була б поетесою, та тільки — чи була б поетесою українською?.. Час був тоді такий лихий! — Дуже мало людей виховувало своїх дітей свідомими українцями (та й тепер таких людей небагато!..)

Лесю тепер ставлять дуже високо. У нас є школи, названі її іменем; про неї багато пишуть, читають лекції. Не знала вона, що колись дочекає такої чести й шани!

Напишу при сім ще дещо інше, — може, теж цікаве для тебе. Дуже я здивувалася твоєму листочкові. Ти так прекрасно його написала! Я не думала, що ти, живучи по чужих краях, — так добре владаєш українською мовою. Пишеш так правильно і грамотно. Терпіти я не можу, як хто не ставить добре знаків: то така нехайність думки! А ти — «молодець»!

Не знаю, як то буде з наукою нашого Василька. Може, він ще малий, але щось до науки читання не дуже береться... Ну, та ще підросте, то буде по-іншому. Дуже забавний хлопчик: тепер він любить розповідати, що йому снилось. Так фантазійно розповідає!

Олеся дуже хоче вступити до школи, але страшно її віддавати, бо сеї зими в Києві діти дуже слабують на скарлатину. Читала я, що і за границею так само. Чи правда тому? Будь здорова. Шкода, що твоя фотографія така невиразна: я нічого на ній не розбираю, — щось сіреньке і більше нічого! Коли б трохи більша. У нас досі не було морозів. Досить тепло. От коли б так цілу зиму!»

Публікація Лариси МІРОШНИЧЕНКО,
кандидата філологічних наук, наукового співробітника Інституту літератури імені Т. Шевченка НАН України.

Микола ВІНГРАНОВСЬКИЙ

ЧОТИРНАДЦЯТЬ СТОЛИЦЬ УКРАЇНИ

Короткі нариси з історії нашої країни

ЦЯ РОБОТА для мене дещо несподівана і незвична. За фахом я не історик. Написати історію України, як це, скажімо, зробили Михайло Грушевський, Дмитро Дорошенко чи Наталія Полонська-Василенко — справа надзвичайно важка, копітка і, окрім всеохопних знань, вимагає всього життя й терплячості. Мої ж короткі нариси з історії України почалися від пропозиції редакції Народного календаря, отого відривного по листочку календаря, що висить на стіні мало не в кожній хаті. Редакція запропонувала мені на мій вибір написати про когось або про щось з нашої минувшини. Така думка, очевидно, прийшла від ознайомлення з моїм романом «Северин Наливайко», надрукованого в журналі «Вітчизна» і який має ось-ось вийти у видавництві «Веселка» окремою книжкою. На пропозицію редакції календаря я з приємністю згодився. Та замість того, аби написати про «когось чи щось з нашої історії», я сів і спробував простежити її всю — від часу, коли люди жили в кам'яних печерах, і до наших днів.

Автор.

Про автора

Микола Вінграновський — відомий український поет, автор понад 20 книжок поезій і прози та книжок для дітей. Лауреат трьох літературних премій: Державної премії України ім. Т.Шевченка, літературної премії Благовіст та літературної премії Фундації Антоновичів (США). Його твори широко відомі в Україні, з дня проголошення її незалежності їх вивчають у школах, гімназіях, інститутах та університетах. Перекладені італійською, іспанською, португальською, англійською, російською та іншими мовами.

Протягом останніх трьох років письменник видав дві збірки поезій: «Цю жінку я люблю», «З обійнятих тобою днів» та роман «Северин Наливайко», визнаний кращим романом 1993 року.

Микола Вінграновський — режисер-постановник десяти художніх і документальних фільмів. Найвідоміші з них — «Ескадра повертає на захід», «Берег надії», «Дума про Британку», «Климко», «Тихі береги», «Голубі сестри людей», «Довженко. Щоденник 1941-1945 р.р.». Зіграв головну роль солдата Івана Орлюка у фільмі Довженка й Солнцевої «Повість полум'яних літ», який одержав відзнаки на міжнародних кінофестивалях у Каннах, Лондоні та Лос-Анджелесі.

Замість вступу

Де та рука чи голос, що показали би нам й сказали: ось саме тут. Ось саме звідси, від цього часу ми почали свій крок, а той первовічний простір, де вперше ступили ми, в моторошно непроглядній майбутньому стане зватися Україною? Скільки нам років, століть, тисячоліть? Де той початок, від якого взялися і ми, і наші сусіди — народи Європи, і все нині суще людство?

Було це 600 тисяч років тому. Обкута льодовиками, мовчки й похмуро оберталася наша Земля навколо Сонця, і їй, здавалося, не світило ніщо живе. Та ось за 400 тисяч років поспіль дрімучі льоди підтали і там, де виринула з них суша, з'явилися перші трави, перші ліси, перші звірі і перші ми — люди. Перших людей на Землі було жалюгідно мало. Вони тремтіли від страху й аби не потрапити на ікла звіроті, мусили взяти в руки ломаки. Тими ж дрючками вони здобували собі й харчі. Коли ж іще через 100 тисяч років первісний чоловік «приручив» вогонь, то бідне його життя трохи повеселішало. Тепер він міг не лише в звірячому черепі зварити їжу, а й підняти над головою палаючий смолоскип, щоби освітити доцільність свого буття, а ще, освітивши вогнем над собою небо, через 400 тисячоліть побачити Бога.:..

На світанку свого життя люди бродили чередами. У пошуках їстивних коренів, насіння та меду вони мандрували від океану до океану — Індійського, Тихого та Атлантичного — й через кілька тисячоліть заселили всі континенти, зокрема й Австралію. Перші людські стоянки виникли в 10 тисячолітті до н.е. До людини прийшла собака, свиня й овечка — охорона, їжа та вовняний одяг. Затим людина додумалася взяти в руки мотику, щоби дряпати нею землю й сіяти в грунт зерно. Праця біля землі зробила людину людиною. Наслідком тому стало третє тисячоліття до н.е., коли в долинах великих рік Тигру й Єфрату, Інду, Нілу та Хуанхе виникли великі культури-цивілізації: Месопотамська, Індійська, Єгипетська та Китайська. Згодом до них, через два тисячоліття, приєдналася Грецька. А що ж Україна? Що у нас було в ті часи, коли на Землі постали перші чотири, а потім і п'ята цивілізація?

Землі, води і міста східних слов'ян

Нащадків трипільців греки називали антами, державою антів, яка проіснувала три століття — від кінця 4-го до початку 7-го н.е. Анти — це ті ж східні слов'яни. Вони обіймали землі що й стародавні трипільці, і де тепер на них живемо ми — їхнє пряме продовження.

Племена східних слов'ян мешкали серед лісів і лук, на берегах рік та озер й любили їх понад усе. Першу писемну звістку про них нам подають візантійські письменники 4-го століття н.е. Зокрема, візантійський історик Йордан пише, як анти побили готів, хоча готи і взяли в полон їхнього князя Божа разом із синами та 70-ма старійшинами. Довго й запекло билися слов'янські дружини-оружники з аварами та хозарами, що було впали на їхні землі.

А землі слов'ян лежали з обох берегів Дніпра, Десни, Сейму й Сули, підступали на північ до Оки і до Сожу, на заході йшли за Карпатські ґори й Західний Буг. На півдні вони омивалися Чорним морем, куди втікали Дністер та Південний Буг. Кожне плем'я мало своє ім'я і називалися вони так: поляни з головним містом Київ; сіверяни з головними містами Новгород-Сіверський, Чернігів, Переяслав, Любеч; полочани — Полоцьк; кривичі — Смоленськ; древляни — Коростень; волиняни — Луцьк, Новгород; суличі над Сулою; сколи над Ворсколою (тепер річка Ворскла); полтви над Полтвою; дреговичі жили на Прип'яті; радимичі й в'ятичі — на Сожі й Оці; тиверці — на Дністрі; на Південному Бузі — уличі, білі хорвати й карпи — в Карпатах і Галичині. Маючи спільні землі, єдиних богів і одну на всіх мову, слов'янські племена в четвертому столітті н.е. утворили націю, що вже за їхнього часу стала зватися українцями, а їхня земля — Україною.

Україна як назва землі й держави

Поняття «Україна» дуже старе. Походить воно від стародавнього слов'янського слова «кра», що означає «край», «вкраїна», «україна», «земля, що окремішньо вирізняється з-поміж інших земель». Слово «кра» вказує на державу, яка має свої межі, свої кордони і погграниччя. Це слово в його первісному значенні живе до сих пір в сербів, словенів, словаків, чехів, боснійців, долматів, хорватів. Поняття «Україна» як таке — назва суто людська, народна. Вона автономно проіснувала кілька тисячоліть, аж поки в дев'ятому столітті не стала Україною-Руссю. Одні історики твердять, що «Русь» пішла від річок Рось, Росава, Роска, а інші — від шведських вікінгів, які також звалися руссю.

Тепер відносно того, як, трактуючи, Україну називають і за що її мають наші північні сусіди — росіяни. Україну вони називають «окраиной», «околицей России» й підспідно мають її за свою територію. Дивного в цьому нічого нема, адже будь-яка імперія — капіталістична, фашистська чи більшовицько-російська, загарбуючи чужі землі, вважає їх або ж своєю «окраиной», або ж «исконно», «исторически» своїми. Україна-Русь і її народ вже були державою й нацією з кількавіковим досвідом, тоді як Росії, як нації і держави, ще не було і в помині. До 1713 р. вона була відома, — і так її називали в Європі, — як Московія або Татарія. У 1713 р. цар Петро І привласнив із назви України-Руси її другу частку, й відтоді Росія стала називатися Росією — вкраденим історичним ім'ям.

Важко назвати країну, яка би, подібно Україні, пережила те, що пережила вона. За більше, ніж півтисячолітнє своє поневолення (1340—1991 р.р.), в тих безперервних збройних навалах, спрямованих на цілковите знищення, приниження її національної гідності, за умов обріхування й мордування її народу, Україна, мабуть, єдина в світі держава, яка все це витерпіла й перенесла, і не лише вижила, але й своїм іменем дала людству приклад, аби воно в доцільності свого існування не мало сумніву.

(Далі буде).

Приватизація

З А ПРОГНОЗАМИ більшості економістів і політиків 1996 рік стане важливим для нашої країни у багатьох аспектах. Передовсім, як передбачається, буде, врешті, прийнято Конституцію України і зроблено помітний крок у реформуванні власності. Але якщо доля Основного Закону перебуває поки що в руках законодавців, то успіх приватизації значною мірою залежить від кожного з нас. У п'ятірці лідерів у цій важливій справі — Дніпропетровська, Львівська, Донецька, Одеська області та місто Київ.

Про хід і проблеми проведення приватизації у Львівській області оглядач «Голосу України» веде розмову з начальником Львівського регіонального відділення Фонду державного майна України Степаном ДАВИМУКОЮ.

ПОРА ВЛАСНИКА,

або Львівський ефект приватизації

— Приватизація, без сумніву, є основою економічної реформи в Україні. Але практична реалізація приватизаційної програми розпочалась у нас надто пізно — з середини 1995 року, коли постановою Верховної Ради було затверджено перелік підприємств, заборонених для приватизації і таким чином відкрилися шлюзи для приватизації усіх інших об'єктів. Проте скористатися наданими можливостями поспішили далеко на всі. Дехто навпаки нав'язує дискусію про шкідливість швидкої приватизації. Мовляв, спочатку потрібно надбати відповідного досвіду, проаналізувати хід процесів реформування власності в Росії, інших країнах СНД, підкорегувати їх і лише тоді широко розгортати приватизацію у себе. А яка ваша думка з цього приводу?

— Я прихильник швидкої приватизації, так званого методу «бурі і натиску», коли питаннями реформування власності всерйоз займаються всі: і Фонд держмайна України, і його регіональні відділення, і місцеві органи влади, адміністрації підприємств, засоби масової інформації. Спільними зусиллями формується відповідна масова психологія, коли звичайний обиватель перетворюється в людину економічно мислячу, у ринковика, який починає цікавитися бізнесом, проявляти підприємницьку ініціативу. І чим швидше це відбудеться, тим краще для кожного з нас, для держави в цілому.

Сповільнення темпів приватизації вигідне лише ділкам, котрі прагнуть самі якнайбільше придбати собі до рук і вичікують слушного моменту. А посилання на брак досвіду теж безпідставні. Бо в останні роки приватизаційні процеси, причому, глибинні, масштабні, відбулись у більш як восьмидесяти країнах світу. Зроблено аналіз як самих цих процесів, так і постприватизаційних періодів. І доведено, що там, де реформування власності проводилось високими темпами, одержано кращий ефект, допущено менше зловживань тощо.

А починати необхідно з малої приватизації. Вона має випереджати так звану «велику», у якій вирішується доля підприємств-гігантів.

— Наскільки мені відомо, саме прискорено відбувається приватизація дрібних об'єктів на Львівщині. За даними Фонду державного майна України ваша область, якщо не помиляюся, має щодо цього найкращі кількісні показники після Одеської і Донецької.

— Так, на сьогодні в області приватизовано вже майже три тисячі малих підприємств. І темпи цього процесу не знижуються. Щомісяця двісті тридцять об'єктів набувають конкретних власників. Як на мене, це дуже важливо. Передовсім тому, що мала приватизація пов'язана у нас в основному зі сферою послуг. А вона потребує прискореного розвитку, удосконалення, урізноманітнення. Бо саме магазин, кафе, майстерня з ремонту чи пошиття одягу, фотоательє, хімчистка є найпершою візиткою міста, селища чи села. Це життєво необхідні підприємства, від роботи яких залежить наш настрій, самопочуття. І як тільки приміщення та майно викуплені, то об'єкти набувають і нового, привабливішого вигляду, і розширюють сферу послуг, і дбають про яскраву рекламу.

До плюсів малої приватизації належить і те, що розширюючи та урізноманітнюючи сферу послуг, власники дрібних підприємств створюють нові робочі місця, де можуть влаштуватися люди, звільнені з великих виробництв. Надалі проблеми легалізації безробіття загострюватимуться. Бо нині наші великі підприємства перевантажені робочою силою і за їх оптимізації буде звільнена значна кількість трудівників. Тому механізм переливу робочої сили відіграє тут свою позитивну роль.

Відтак малий бізнес — та благодатна сфера, яка виховує і загартовує власника. Тут люди набувають практичних навиків ринкової діяльності, накопичують первинний капітал, а пізніше переходять вже до більш масштабної бізнесової діяльності. І, як засвідчує європейський досвід, цей етап є важливим: його не обминеш. Тож, зваживши на це, ми добре підготувалися до малої приватизації — оперативно організували роботу регіональних відділень Фонду держмайна, створили систему представництв у містах і районах області, підготували кадри, напрацювали документи, які носять місцевий нормативний характер і враховують специфіку Львівщини, заповнили (і надалі продовжуємо це робити.) прогалини загального законодавства у цій справі.

— Власне, це і дало позитивні результати щодо малої приватизації, з якими ваша область увійшла у 1996 рік. Хоча добрим підгрунтям тут стала також вміло проведена свого часу комерціалізація. Львівщина вигідно вирізнялась у цьому плані з-поміж інших регіонів України. Але ж, Степане Антоновичу, час вимагає, як то кажуть, обома руками братися за велику приватизацію, роздержавлювати гіганти ВПК, приладобудування, яких у вас чимало. Яку стратегію тут обрали, які підходи виробили?

— Час і справді вимагає серйозно займатися великою приватизацією. Що ми й робимо. Але ж самі розуміємо, що на цей надзвичайно складний процес накладаються ще й не менш складні кризові явища, спричинені загальною економічною ситуацією в Україні.

Щодо сфери великих підприємств, то тут нам належить передовсім розв'язати дві фундаментальні проблеми. Перша — сформувати національну економіку, тобто таку, що була б зорієнтована на потреби населення і потреби територій. Друга — запровадити ринкові відносини. Завдання ці нелегкі. Адже впродовж десятиліть економіка України була щільно припасованою до потреб усього Союзу, значний відсоток у ній становив військово-промисловий комплекс, і тому нині вона виявилась найбільш віддаленою як від ринкової, так і від національної.

Тож доля великих підприємств, яких на Львівщині більше п'яти сотень, стає у нас визначальною. Тут важливо переорієнтувати виробничі зв'язки на внутріукраїнські, з тим, щоб підвищити рівень внутрішньої кооперації. Бо ми ще надто багато комплектуючих закуповуємо в Росії, інших колишніх республіках Союзу. Тим часом, як можемо виробляти їх у себе.

Водночас, що стосується реалізації продукції, то треба перш за все зберегти усі традиційні ринки збуту. Саме таким шляхом має відбуватися трансформація нашої економіки у національну.

Другим важливим чинником, що має сприяти успішній реалізації програми великої приватизації, є форсоване проведення сертифікатної приватизації. І нині необхідно прийняти відповідні рішення, які б максимально інтенсифікували цей процес. Варто також активізувати діяльність регіональних центрів сертифікатних аукціонів, доручивши їм реалізовувати акції тих підприємств, які не користуються попитом на загальноукраїнському ринку. Тим часом як на місці завжди спрацьовує ефект прив'язки того чи іншого виробництва до населення своєї території. Ми, зокрема, помітили, що громадяни охочіше вкладають свої сертифікати у ті заводи, підприємства, де вони працюють, або ж поблизу яких живуть.

— Як виглядає Львівщина на загальному фоні приватизації за цінні папери?

— За темпами отримання сертифікатів наша область на сьогодні досягла середньоукраїнського рівня. Але щодо пропорції вкладених сертифікатів до вибраних — на першому місці в Україні, бо такий вже характер галичанина, що він вибирає майновий сертифікат лише тоді, коли конкретно знає, куди його вкласти. Якщо ж брати вкладені сертифікати до кількості населення, то Львівщина також серед лідерів.

Принагідно зауважу: наша область є надзвичайно специфічною в тому плані, що ми маємо чи не найширший в Україні набір галузей, які присутні в економіці нашої держави. Тут і гірничодобувна, і хімічна, і фармацевтична промисловість, тут і машинобудування, значну частку якого становить військово-промисловий комплекс. Маємо також розвинуту транспортну систему, мережу підприємств оптової торгівлі, зокрема великі оптові бази. Бо донедавна через Львівщину проходило 90 відсотків товару, який направляли з Європи у колишній Союз.

Тому, з одного боку, це добра база для переструктуризації, створення нормальної інфраструктури ринкової економіки. Але, разом з тим, є величезні складнощі, оскільки ці потужності за своїми масштабами не «вписуються» ні в регіональну економіку, ні в економіку усієї України. Серед таких підприємств-монополістів — найбільший у Європі автобусний завод, завод автонавантажувачів, завод з випуску кінескопів, електронні виробництва «Львівприлад», «Мікроприлад» тощо.

Звичайно, ця специфіка особливо враховується нами в процесі приватизації. Так, по кожній галузі ми розробили конкретну стратегію приватизації, зважаючи на позитивну перспективу усіх підприємств. У тому числі і тих, які займалися територіальним галузевим управлінням.

Отже, приватизуємо кожний об'єкт окремо, залишаючи там державну частку. Особливо приватизуємо і ту організацію, що раніше виконувала територіально-галузеву управлінську роль, але нині надаємо їй нових консалтингових функцій. Ці функції скрупульозно відпрацьовуємо і вносимо у статут. Пізніше, за угодою, передаємо ці державні частки у довірче управління згаданій уже консалтинговій фірмі. Таким чином формуємо нову структуру, яка займається менеджментом, тарифною політикою, ціноутворенням, залученням інвестицій. А це дуже потрібно. У більшості галузей вже діє така система.

Безперечно, приватизаційні процеси могли б у нас відбуватися набагато інтенсивніше, якби не натштовхувались на серйозні перешкоди. Передовсім — це неконструктивна позиція деяких районних і міських Рад, які затягують процедури приватизації, зокрема такі, як затвердження переліків підприємств, крім того, неправомірно вилучають окремі виробництва із приватизаційних списків і таке інше.

Дається взнаки і пряме блокування приватизації деякими керівниками. Особливо це характерно для агропромислового комплексу. Так, маємо «героїв», які вже в четвертий раз ідуть на інвентаризацію. Це робиться свідомо, щоб затягнути, заплутати справу, зберегти за собою майно і владу. Лобізм аграрників щодо приватизації останнім часом перетворився у фарс.

Наостанку хочу сказати таке: для успіху великої приватизації в окремих галузях надзвичайно важливою є розробка чіткої загальнодержавної стратегії реформування власності із залученням зарубіжних інвесторів. Це стосується, зокрема, цементної, цукрової промисловості. У процес приватизації таких об'єктів мають бути залучені солідні іноземні фірми, але таким чином, щоб зберегти державний вплив, сформувати конкретне середовище і не допустити монополізації. Так, як це зробили, приміром, у Чехії щодо цементної промисловості.

Реалізацію цієї стратегічної програми повинен взяти на себе уряд, оскільки відповідні органи на місцях займаються пооб'єктною приватизацією і не бачать, як то кажуть, за деревами лісу. Тобто, за об'єктом губиться загальна стратегія.

В цілому ж вважаю, що спільними зусиллями центру і регіонів нам вдасться зробити 1996 рік роком масштабної масової приватизації, прогресивних реформ, які виведуть Україну з кризи, зроблять наше життя кращим.

Розмову вів Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.
Фото Ігоря СЕНКАЛЬСЬКОГО.
Малюнок Сергія ФЕДЬКА.

Из рамок вышел невзначай
И голой мыслью вялил мозг.
Глаза небес — хоть их венчай,
А наяву услада грез.
Покукольно спешу в Тартар,
Белеет месяц , как ладья.
Мадонна — абстинентный дар
И дива полная бадья.

Фото автора.

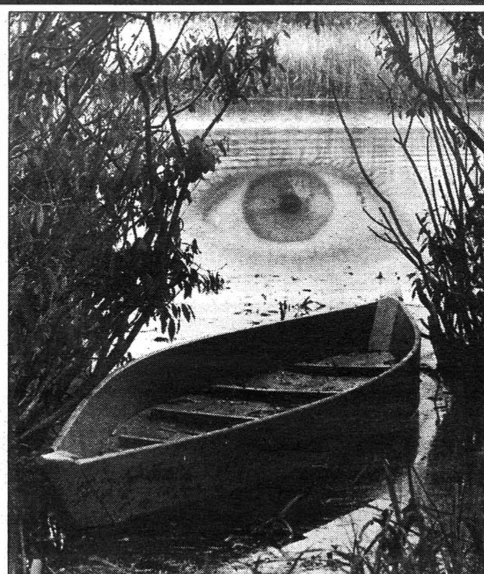

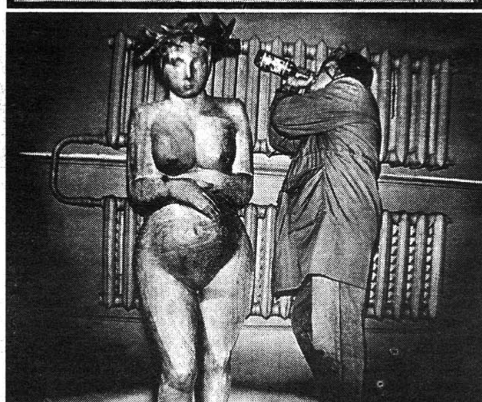

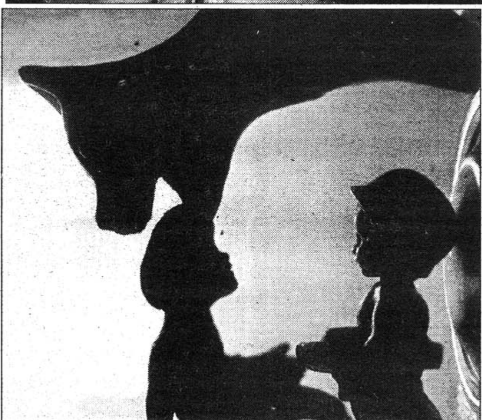

Наталя РІЗНИК, журналіст

Війну закінчимо! Або я не президент!

СВОЯ РУКА — владика. Цю тезу в черговий раз підтвердив президент РФ Борис Єльцин, поставивши розв'язання чеченської проблеми в залежність від власної передвиборчої програми.

Принаймні, на це вказує його заява: «Якщо вивести війська з Чечні, там розпочнеться різня, якщо ні — то чого мені лізти в президенти?». Іншими словами, коли настав час передвиборчої кампанії, президент Росії зрозумів, що тисячні жертви в Чечні, Будьоннівську та Дагестані не принесли йому політичних дивідендів. І те, що протягом року не змогли зробити світова громадськість, російські демократи, журналісти та матері військовиків, які гинуть у Чечні, може зробити бажання Єльцина утримати в своїх руках президентство. Якщо кілька тижнів тому він однозначно говорив, що не бачить іншого розв'язання проблеми, крім повного знищення дудаївців та жорсткого контролювання території Чечні російською армією, то тепер Єльцин говорить про існування «сімох варіантів припинення війни», при цьому не конкретизуючи, яких саме.

Зрозуміти таку кардинальну зміну в позиції президента РФ неважко: після дагестанських подій російські демократи заявили, що краще взагалі не брати участі у виборах, ніж підтримувати Єльцина. Нині він намагається повернути втрачені симпатії своїх потенційних виборців. І, звичайно, якщо до виборів вдасться покласти край кровопролиттю, шанси Єльцина зростуть. І вівці цілі, і вовки ситі. Але це і привід серйозно замислитися: якщо всі проблеми в Росії й надалі ставитимуть у залежність від політичної кон'юнктури та власних інтересів конкретних осіб з керівного ешелону, то навряд чи найближчим часом у цій державі зможуть побудувати демократію.

Наталя ФІЛІПЧУК, «Голос України»

ДИВНІ речі відбуваються останнім часом. Протягом останніх кількох тижнів у трьох країнах сталися перевороти. Переворотами нас не здивуєш: он у сусідній Росії щорік або путч, або війна. Дивує радше реакція світової громадськості на ці заколоти.

Чи бувають перевороти на добро?

В результаті військового перевороту в Сьєрра-Леоне до влади прийшов колишній заступник скинутого глави — генерал Джулиус Маада Біо. Причиною заколоту стало бажання екс-глави Валентино Страссера відмінити парламентські та президентські вибори, заплановані на середину лютого, і продовжити на необмежений час своє абсолютне правління. Новий глава пообіцяв, що вибори таки відбудуться, що дало підстави державному міністрові розвитку заморських територій Великобританії заявити, що вже в лютому розпочнеться демократизація у Сьєрра-Леоне. Іншими словами, Великобританія, і не тільки ця держава, привітала **зміну керівництва в цій країні, навіть попри те, що здійснили її військовики.**

Скинутий Страссер разом з сім'єю перебрався жити до Гвінеї. І ось минулого тижня заколот відбувся і в цій країні. Щоправда, зміни найвищого керівництва не сталося, хоча події розгорталися трагічніше, ніж в Сьєрра-Леоне. Якщо в тій країні главу скинули практично в білих рукавичках — без жодного пострілу, то главі Гвінеї генералові Ласані Конте довелося кілька днів просидіти в бункері свого палацу, поки його резиденцію обстрілювала артилерія. Бунтівні військові підрозділи зажадали відставки міністра з питань національної оборони полковника Абдурахмана Діалло та підвищення... заробітної плати військовикам (несамохіть радієш, що наші шахтарі озброєні тільки відбійними молотками). Президент Ласана Конте виконав вимоги бунтівників, і ситуація нібито нормалізувалася. Звичайно, порозумітися з армією йому допоміг власний досвід: він сам прийшов до влади після військового перевороту 1984 року. (Цікаво, що й екс-глава Сьєрра-Леоне теж очолив державу, організувавши заколот, але, очевидно, забув, яку владу мають озброєні громадяни).

Світ не став бити на сполох через гвінейські події. Експерти вважають, що спроба перевороту змусить замислитися президента: чи не занадто велика армія в такій маленькій країні?

Але найпозитивніший відгук на переворот почули нігерійці. Щоправда, не з боку світової спільноти, а з вуст його «автора» голови Ради національного порятунку полковника Ібрагіма Барре Маінассара. 27 січня полковник домігся усунення з посади законного президента і назвав це «найменшим злом». На його думку, переворот було здійснено дуже цивілізовано, вдалося уникнути внутрішньополітичної кризи за сомалійським сценарієм та людських жертв. За його словами, негативна реакція міжнародного співтовариства, особливо Франції, не дивує: «Світ оцінює переворот як крок назад, але в нас не було вибору».

Щоб вийти з кризи, Нігер потребує міжнародної допомоги й підтримки, і новий глава держави сподівається, що йому вдасться переконати в цьому світову громадськість. Щодо самих нігерійців, то, за свідченнями французьких журналістів, вони вітають нового главу і засуджують скинутого.

Посеред зими

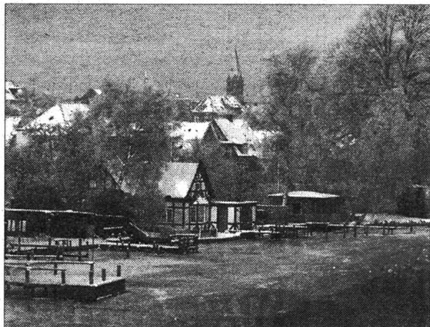

Кажуть, що Європа — стара як світ, що здивувати її нас уже й нічим. А хіба це не дивовижно: зима в Європі — у Данії (на знімку ліворуч) і в Ізраїлі, на березі Червоного моря в Ейлаті (фото праворуч)?

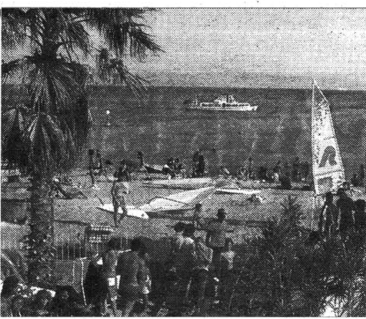

Про кого говорять

Така доля

СЕКРЕТНІ переговори між Європейським Союзом та керівництвом Ірану про відміну винесеного Тегераном смертного вироку автору «Сатанинських віршів» Салману Рушді «вступили у вирішальну стадію».

Про це кореспондентові ІТАР-ТАРС стало відомо з надійних джерел у міністерстві закордонних справ ФРН. Сам Рушді в інтерв'ю журналу «Шпігель» заявив, що, на його думку, офіційний Бонн докладає недостатньо зусиль для скасування вироку. «Якби німці серйозно збиралися досягти цього, — заявив він, — то вони б це зробили». Німеччина, зазначив Рушді, підтримує з Іраном досить тісні економічні зв'язки. «Я не розумію, чому саме в Німеччині така міцна підтримка іранському режиму?» — запитує невдаха-письменник.

Відповідаючи на його претензії, представник МЗС ФРН вказав, що офіційний Бонн не планує одноосібних дипломатичних зусиль, спрямованих на скасування вироку, а буде й надалі діяти лише в рамках ЄС. Переговори представників Європейського Союзу та Ірану на рівні послів тривають в іранській столиці з середини минулого року.

На знімку: Єалман Рушді.

Людмила ФІСЮН, «Голос України»

На українських «зайців» в Чехії дивляться вовком

..ПІД ЧАС відрядження в одну із країн-сусідок, мене з подругою запросили до нічного клубу у невеликому місті. Тут танцювали оголені дівчата. Кожна мала свою ціну, і, при бажанні й грошах, можна було познайомитися ближче...

Окрім однієї, одягнутої. Та була місцевою, і, як пояснив господар клубу, «просто танцівницею». Містечко невелике, і більшість жителів знають одне одного.

— А як же решта дівчат? — резонно запитаєте. Вони — не місцеві. Якщо точніше — «зайці»: нелегальні наймані робітники з країн колишнього СРСР.

У посольстві Чеської Республіки у Києві мені пояснили, що «зайці», тобто нелегальні робітники, в тому числі з України, — проблема, що дошкуляє не тільки чеським правоохоронцям і чиновникам, а й пересічним громадянам. І мова тут не стільки про легендарну «українську мафію», скільки про рядові правопорушення. Хлопці чи дівчата від нудьги (усе ж — чужа країна, ні друзів, ні родичів) можуть напитися, учинити сварку й бійку. Це найбільш поширене правопорушення. Хоча, зрозуміло, місцеві жителі теж не ангели. Проте, справа в ... громадянстві. Адже коли хуліганить іноземець, то про це дізнаються всі, і резонанс осуду-невдоволення набагато більший, ніж коли нагрішать свої.

Крім «диких послуг», що їх надають в основному еротичні салони, «зайці» популярні також на будівництвах, переважно приватних. Звичайно, заробити нелегальною працею можна чимало. Враховуючи, що не сплачуються податки ні робітником, ні наймачем. Але потай від правоохоронних органів. Бо тоді з'ясується, що шкурка вичинки не варта: «зайця» визнають «небажаною особою» і вишлють за межі держави, позбавивши права перебування в Чехії взагалі. А роботодавця — оштрафують на кругленьку суму, що може сягнути 35 тисяч доларів.

Зрозуміло, заборона на «зайців» не усуває самої причини їх появи в Чехії. Адже, попри офіційних три відсотки безробітних, скрізь висять таблички: запрошуються на роботу. Найбільше — на будівництво та в промисловість. Робота важка, переважно у три зміни. Тому місцеві громадяни вважають за краще довше побути у статусі безробітного (тим паче, що при цьому держава виплачує грошову допомогу, достатню для прожиття), а потім знайти роботу легшу й приємнішу, адже — вибір є. Але на непрестижну роботу ніхто йти не бажає.

Чеський прем'єр-міністр Вацлав Клаус любить повторювати, що ринок робочої сили нічим не відрізняється від інших, але його слід впорядкувати. Щоб забезпечити підприємства робочою силою і зменшити кількість «зайців», Чеська Республіка легалізувала процес найму іноземних робітників. Нині цим займаються уповноважені міністерством праці бюро з працевлаштування й фірми. Найманим робітникам- іноземцям видають документ для тимчасового проживання на період роботи, і з того часу вони мають всі права, передбачені чеським законодавством про працю: від розміру зарплати до соціального страхування. Окрім того, забезпечуються гуртожитком.

— Нині в Чехії трудяться 25 тисяч найманих робітників з України,— розповів консул Чеської Республіки в Україні Каміл Аббід. В основному, у промисловості та на будівництві.

Нашим співвітчизникам вигідно працювати в країні, де середня зарплата становить 280-300 доларів на місяць. До того ж, держави єднають давні добрі відносини, що розвиваються. Приміром, завод ЧКД, відомий своїми тролейбусами і трамваями, запрошує кваліфікованих фахівців з України. Чимало українських жінок трудяться на швейних фабриках та спільних підприємствах. Особливо там, де тризмінна робота: конкурентів менше, а платять більше. Задоволене роботою українок і підприємство, створене спільно з відомою фірмою «Пума».

Але до остаточного вирішення проблеми найманих робітників з України ще далеко. І не тільки через всюдисущих «зайців» та правопорушення з боку українців. Часто вони самі виявляються потерпілими. Особливо тоді, коли довіряють не офіційним бюро з працевлаштування в Чехії, а неформальним вітчизняним посередникам з найму. Буває, що обов'язки й зарплата зовсім інші, ніж обіцяють. Іноді у розв'язання конфлікту доводиться втручатися навіть посольствам.

Ще не врегульовано питання найманих робітників на міждержавному рівні. Угоди про працевлаштування та соціальне забезпечення вже два роки готуються, але не підписані. За останніми даними, «утрясається» остаточний варіант цих документів. Тобто, нарешті в Міністерстві праці України буде узаконено спільний принцип наймання робітників у Чеську Республіку: хто, кого, де, скільки, за якими умовами наймає.

А поки що чеські дипломати настійно радять тим, хто зібрався заробляти гроші в їхній державі: на роботу наймайтеся офіційно, через бюро з працевлаштування чи фірми, які мають спеціальний дозвіл від міністерства праці. Бо «зайцям» ані грошей, ані спокою ніхто не гарантує...

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, «Голос України»

ТАМ, ДЕ КІНЧАЄТЬСЯ СЛОВО...

Кілька штрихів з творчої біографії поетеси Галини Дишиневич і композитора Олега Слободенка

Прислухався до поради дружини і став... композитором

Писав Олег Слободенко пісні і до 85-го, коли вони уперше прозвучали в ефірі, але скоріше для такого собі тренінгу, а ще більше — аранжував, «підганяв» до сценічного звучання чужі речі. А те, своє, якщо і потрапляло до виконавців, то маловідомих, й Олегові перші пісенні спроби швидко гинули: по суті, і не народившись. Тепер він знає, чому так виходило, чого саме він «недотягнув»...

— Я не розумів, що замало написати пісню, навіть з привабливою мелодією і глибоким текстом, — оглядається назад Олег. — Треба цю пісню ще й «розкрутити», щоби вона «пішла поміж люди», щоби її слухали, а то й самі співали. Щоправда, я навіть звертався до деяких тодішніх музичних «метрів», чиї мелодії аранжував, але ніхто з них не поспішав мені розказувати, у який спосіб можна зробити це «розкручування». Здебільшого відбувалися жартом: «То, мабуть, і Бог не зможе пояснити». Такий собі «цеховий» егоїзм.

Була ще одна причина, яка доволі міцно перекривала шлях талановитому музикантові — керував Олег музичними ансамблями в Укрконцерті та філармоніях. Не мав він спілчанського квитка, отож належав до тих, яких називали «самодіяльними» композиторами. Втім Володимир Івасюк також усе своє скороминуще життя «проходив» «самодіяльним», але досі залишається «зіркою» першої величини на пісенному небосхилі. Бо все вирішує талант, постійна праця, а не належність до якоїсь спілки чи групи. «Виходили і в мене, очевидно, більш-менш вдалі пісні, але «проштовхнутися» поміж тодішніх музичних «метрів» було просто неможливо, — згадує Олег і додає: — Коли б і «Червона рута» народилася в Укрконцерті, де я тоді працював, то вона швидко «зів'яла» б, бо ніхто її так і не почув би».

Олег розумів: треба щось робити, бо часу потім не повернеш. Бувало, аранжує пісню, наслухає-напише свій вступ до неї — і шкода віддавати. Так іназбиралося чимало музичного матеріалу, але то все без текстів.

Влітку 85-го він зробив ще одну спробу знайти спільну мову з відомими поетами-піснярами, але марно. І махнув рукою: мовляв, обійдуся якось і без них.

Та скоріш за все зважитися на такий крок підштовхнула його дружина — Галина Дишиневич, яка кохалася в поезії, сама писала вірші. Щоправда, скоріше для внутрішньої потреби, ніж для друку. Аж тут несподівано запропонувала свої поетичні послуги.

— То що, перейдемо на сімейний підряд? — поперва спробував відбутися жартом.

— Принаймні, ми нічим не ризикуємо, — не відступала від свого Галя.

Спробували. Власним коштом записали дві фонограми, що, зрештою, добряче «потрясло» їхній сімейний бюджет. Третьою стала «Суббота». Коли пісня вже була на нотному папері, Галя несподівано заявила:

— «Суббота» найліпше Лев Лещенко заспіває.

Причому таким тоном, ніби все уже вирішено.

Олег не втримався від іронічної посмішки: мовляв, яка поетична наївність — що ти знаєш про амбітний артистичний світ?

— Це мені внутрішній голос підказує. Ось побачиш, — стояла на своєму дружина.

Галинин внутрішній голос виявився доволі передбачливим. Лев Валер'янович погодився записати пісню «Суббота». Та ще й у Києві. А потім, вже у Москві, привів молодих авторів на Всесоюзне радіо, де «Суббота» вперше пролунала у популярній передачі «С добрым утром!» А вже після цього на творчість Олега Слободенка звернули увагу і вдома, у Києві.

Так і почалося його композиторське життя десять років тому.

Ось і не слухай після такого дружину. Очевидно, і древні, які вчили нас сприймати жінчині поради навпаки, не завжди мали рацію.

«Я не ревную Олега до інших авторів»

Творчий процес складний, а то й незбагненний. І якщо не відчуваєш, не «вловлюєш» мелодію — жодні пояснення не допоможуть. Бо те, що одному здається заледве не геніальним, для іншого — пересічне, без золотого блиску первинності. І жодні авторитети не беруться до уваги.

Чи доводиться Галі й Олегу дискутувати, сперечатися, щось доводити одне одному?

— І доволі часто, — почув від Галини. — В Олега не буває такого, щоби він сприйняв текст без жодного зауваження.

— Чого ж, — заперечує Олег. — Ось у текстах «Яхта «Сарагоза» і «Дикая роза» я не «забракував» жодного рядка, не зробив навіть найменшого виправлення.

— То скоріше виняток з творчої практики Олега, з його принципів, — стоїть на своєму Галина. — Ні, не подумайте, що я нарікаю на якусь прискіпливість чи прагнення применшити вагу мого поетичного голосу з боку Олега. Звісно, талановиті люди, самі знаєте, напроруд самолюбні. І почути від них похвальне слово складніше, ніж побачити затемнення місяця. Олег не такий.

— Він як справжній чоловік має говорити дружині лише компліменти?

— Тільки не за вірші, з яких народжуються пісні, — сміється Галина. — Я свого сімейного становища у нашій спільній творчості не використовую.

Двоє

Слова Галини ДИШИНЕВИЧ
Музика Олега СЛОБОДЕНКА

МАГНОЛІЯ

Це минуло так давно...
Пам'ятаю все одно
Прибережний парк вночі,
І там цвітуть магнолії...
Біля моря рай земний,
Де колись зустрілись ми,
Там початок і кінець
Кохання мого історії.

ПРИСПІВ:

Магнолія, і знов цвіте магнолія.
Доноситься забута вже мелодія.
Магнолія, і знов цвіте магнолія,
А в ній звучить, як в серці меланхолія,
Магнолія!

В теплому повітрі знов
Тане віск живих свічок,
Ніжно-білих пелюсток
П'янливої магнолії.
А тебе зі мною нема —
Долі відповідь така.
Жаль, розтанула любов,
Немов віск свічок магнолії.

ПРИСПІВ.

Певно, що вони розуміють одне одного з півслова, а то й з одного погляду. Але цього ще недостатньо для того, щоби народилася мелодія, яка звучатиме для усіх, а не тільки в їхніх душах. Очевидно, потрібна й енергія адекватного сприйняття навколишнього світу. Бо інакше — дисгармонія, дисонанс.

— Те, що народжується з-під Галиного пера, мені приємно класти на музику, зрештою, і співати, — каже Олег. — Як, скажімо, «Мови чарівний голос» на вірші Степана Галябарди чи «Казино у Василя» Михайла Войнаренка. Бо є тексти, з якими працювати немає навіть найменшого бажання. А співати — і поготів! Мені було б просто сором виходити на люди із зарифмованими банальностями на взірець «Люби мене, як я тебе», де слово «любов» повторюється в кожному куплеті, але навіть найменшого подиху цієї любові там не відчуєте.

Галя — драматург пісенного тексту, пісенного рядка. Вона добре відчуває нюанси майбутньої пісні, мало того — інтуїтивно конструює їх, чого не кожний поет може робити.

Олегові пісні, написані на Галині вірші, стали без перебільшення його найпопулярнішими творами. Їх окрім уже згаданого Льва Лещенка, виконують такі популярні співаки, як Софія Ротару й Іон Суручану, Тамара Гвердцителі і Василь Зінкевич, Катерина Семенова й Алла Кудлай...

І все ж таки, чи не звужує композитор своїх творчих можливостей, працюючи лише з одним поетом? Навіть — на відстані любові.

— Я хочу, щоби Олег писав пісні й на вірші інших поетів, які близькі йому за духом і стилем. Я його не ревную до них. Навіть як жінка. Бо це, як на мене, лише позитивно вплине на Олегову творчість, допоможе розкритися їй новими, несподіваними гранями, — то Галина думка.

Та від Олега почув таке: «А хіба пісні Пахмутової втрачали від того, що написані на вірші одного поета — Добронравова. Ото ж бо — їх ми всі в молодості співали». Може, він і справді має рацію.

Поклич пісні зі свого серця

Певна річ, Олег відчуває естетичний потенціал кожної своєї пісні. Як і Галя. Як, зрештою, і кожна творча особистість. Буває, ловить себе на думці: ця мелодія не матиме масового слухача, але вона імпонує йому передусім своєю технічною «чеканкою».

Не будемо лукавити: кожна пісня для композитора — як дитина для матері. Близька і рідна. І все ж таки: яка пісня принесла Галі й Олегу найбільше творче задоволення?

— Мабуть, «Магнолія» — вона подобається всім, — почув від подружжя.

Цікавий випадок, пов'язаний з цією піснею, трапився торік, під час авторського концерту О. Слободенка у Палаці культури «Україна». Уже наприкінці пісенного вечора на сцену піднялася жінка з величезним букетом незвичних для Олега квітів. Він спершу подумав, що то ще один спонсор концерту вирішив його привітати і водночас намагався згадати: де він уже бачив ці елегантні лілово-білі квіти?

Виручила сама незнайомка, яка підійшла до мікрофона. З'ясувалося, що вона — кандидат наук, багато років працює в Ботанічному саду столиці, кохається у квітах, але найбільше любить цвіт магнолії. «Я недавно перенесла операцію, ще не зовсім добре почуваюся, — сказала жінка. — Але не могла втриматися від того, щоби не привітати Олега Слободенка і не послухати його «Магнолію». Такі пісні для мене ліпші за ліки».

У Києві саме цвіли магнолії.

Як народилася ця пісня?

— У Ялті, де ми зупинилися на кілька днів з Галею. Там тоді також цвіла магнолія,— згадує Олег.

— Вачу, в цьому південному місті вам добре працюється. Якщо не помиляюся, біля кримського узбережжя «підпливла» до вас і «Яхта «Сарагоза»?

— Було-було таке, — сміється Олег, — Знаєте, коли поруч цвітуть чар-зіллям гори, стелеться до ніг ласкава хвиля, коли поруч відчуваєш подих найближчої, найріднішої людини, то завжди працюється легко, ніби на одному злеті. В Ялті — особлива атмосфера для творчості. Там відчуваєш якусь позитивну енергію, яка і п'янить, і надихає.

І ще одне, можливо, найістотніше в сімейному житті. Та й у творчому також. «На перших порах нашого подружнього життя, — каже Олег, — я працював музикантом. Отже, доводилося їздити на гастролі — і ті тимчасові «розлучення» ми з Галею переживали доволі хворобливо. Не допомагав і телефон. Самотність, відірваність одне від одного — навіть на кілька днів — нас завжди гризе і мучить».

Справді-бо: не розлучайтеся з коханими! І тоді народжуватимуться нові пісні, якіідуть із самого серця.

На знімку: Галина Дишиневич й Олег Слободенко.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Читачам газети „Голос України"!
Бажаємо добра, щастя і віри
в найкраще, бо:
... життя — воно, як сни,
Як неспівані пісні,
А вони такі — які намрієш!

Дишиневич *Слободенко*

Роман ВАТРИЧ, журналіст

Шляхи, які вели до волі

В Україні через сім десятиліть знову побачила світ «Історія українського письменства» Сергія Єфремова

Книжковий кіоск

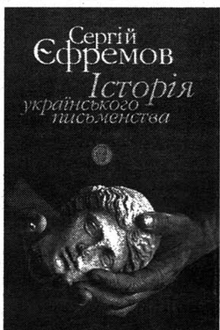

Те, що зробив Сергій Єфремов на початку нинішнього століття, досі не має аналогів у нашому літературознавстві. Його «Історію українського письменства», яка вперше побачила світ 1911 року, можна поставити в один ряд хіба що з такими фундаментальними працями, як «Історія України-Руси» Михайла Грушевського чи тлумачний словник української мови Бориса Грінченка. Молодий учений, якого згодом також не обминула кривава хвиля більшовицького терору, ретельно дослідив літературну (писану) творчість нашого народу від найдавніших часів до першої чверті XX століття. Останній розділ (додатковий), де подані тенденції літературного життя в Україні протягом перших п'яти років «збільшовиченої ери», датований 1923 роком, коли побачило світ чергове видання «Історії...». Ні, не знайдемо там отого пролеткультівського захоплення «тріумфом нової літератури». Скоріше, навпаки. «Настала знов цензура, — наголошує С. Єфремов. — Але що найгірше — настала небувала й нечувана, мабуть, у письменстві річ — монополія на друковане слово деяких гуртків, канонізація певних формулок, підмінювання літератури спекуляцією, самореклама, чадне меценатство — усе те, чого й поодинці досить, щоб убити всякий рух і поступ у письменстві. А внаслідок цього розпаношилась така деморалізація, таке «розтлініє нравів», така задуха у сфері друкованого слова, що дихати іноді стає буквально нічим, і сором часто пече лиця за те, що виходить з-під холодного друкарського станка... Саме, здається іноді, існування культури поставлено під загрозу внаслідок наскоків безтрадиційної некультурності».

Та навіть у цій ідеологічний задусі з'являються автори, чий творчий почерк свідчить передусім про міцну потенційну силу української літератури. «Поет, мабуть, світового масштабу», — то про П. Тичину; «... з талановитого учня... виробився на справжнього майстра» — про М. Рильського; «цікава постать... ще не вироблена.., але сильна», — про М. Хвильового. Такі доволі точні оцінки (бо вони, як ми тепер знаємо, підтверджені часом) свідчать про вміння С. Єфремова вирізнити в творчості письменника найсильніші ознаки таланту і навіть спрогнозувати його подальший розвиток. Хоч у деяких оцінках щодо творчості своїх сучасників автор «Історії...», як на мене, надто вже категоричний. Скажімо, коли йдеться про тогочасну модерну поезію. «Од «геніального Михайля» (Семенка, — Р.В.) часто глибокою провінцією тхне, хоч і як спинається він на котурни космічності, хоч у які запинається Чайльд- Гарольдові плащі, хоч як по-печеринському позіхає».

В «Історії...» дана оцінка усім українським письменникам, які працювали задля розвою рідної літератури і залишили в ній слід. Певна річ, що про одних сказано розлого, а про інших — лише кількома абзацами. То вже залежно від творчого внеску того чи того автора у наше красне письменство. «...Я спробую дати історичний огляд українського письменства, — зауважує сам автор, — як визвольного в широкому розумінні руху, що всіма сторонами охоплює життя українського народу й показує йому стежки до кращої будучини».

Водночас С. Єфремов виробив «канон» українських письменників нового й новітнього періоду в нашій літературі, отy хрестоматійну ієрархію, якою ми послуговуємося й досі: Сковорода, Котляревський, Квітка-Основ'яненко, Шевченко, Марко Вовчок і т.д.

А ось про автора «Історії...» після гучного процесу над ним й десятками інших українських інтелігентів- патріотів у сфабрикованій ДПУ справі «Спілки визволення України» — весною 1930 року — майже не згадували — ніби відомого академіка-літературознавця і не було. А якщо десь і з'являлося прізвище С. Єфремова, то неодмінно з ярликом «українського буржуазного націоналіста», який «орієнтував письменників на назадницькі художні смаки». Одне слово, «ворог», з яким треба вести «нещадну боротьбу».

І вели. Про «Історію українського письменства» поступово забули, друком вона у Союзі більше не виходила, а поодинокі примірники старих видань припадали пилом хіба що у спецсховищах наукових бібліотек.

Отож сьогодні «Історія...» С. Єфремова нарешті повертається до того, кому вона передусім адресована: до масового українського читача. Солідним накладом її благословило у світ київське видавництво «Femina» (тел. 211-06-80), частково повертаючи борг репресованому академікові. До речі, це перше (і, будемо сподіватися, не останнє!) видання цієї титанічної праці в Україні після проголошення її незалежності.

Написана «Історія...» експресивною, образною і водночас доходливою мовою. То, по суті, есеїстика в її найкращому вигляді, де слово підняте над звичною «прозою» науки, де маємо влучні спостереження і точні характеристики, а тому, як писав А. Кримський, для філолога-стиліста, для літературапуриста «читати... Єфремова — одна суцільна насолода та втіха».

Гадаю, що таку насолоду відчує кожен, хто не байдужий до української літератури, взявши у руки цю книгу. А ліпше зрозуміти цю неординарну працю, заглибитись у неї допоможе грунтовна розвідка М. Наєнка «Сергій Єфремов і його історико-літературна концепція», яка передує «Історії...», виданій «Feminoю».

На здобуття Державної премії України імені Т.Шевченка

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Коли є голуб у твоїй руці

Оскільки творчий шлях Олега Зуєвського, розпочавшись в Україні, розвивається й продовжується далеко за її кордонами, є потреба хоча б коротко сказати про його біографію.

Народився в сім'ї вчителя на Полтавщині 1920 року. Навчався в Харківському технікумі, а потім інституті журналістики (разом з Олесем Гончаром). Вивезений під час II світової війни на роботу до Німеччини, залишився в Європі. На початку 50-х виїхав до США, де працював робітником і навчався в Пенсільванському університеті. Професор славістики О.Зуєвський довгий час викладав в Альбертському університеті в Едмонтоні (Канада), де живе й нині. Крім поетичних збірок («Золоті ворота», «Під знаком фенікса», «Голуб серед ательє», «Вибране», «Кассіопея. Парафрази», «Обіцянка радості»), у доробку О.Зуєвського переклади віршів Р.М.Рільке, С.Георге, Е.Дікінсон, В.Шекспіра, П.Валері, А.Рембо, В.Єйтса, О.Уайльда, Г.Аполлінера. Окремим томом вийшли «Поезії» Стефана Малларме — найповніше в слов'янському світі видання творів французького поета.

* * *

Коли оглянути те, що написано про О.Зуєвського, то бачимо імена знаних у світі літератури авторів: Юрія Шевельова, Богдана Рубчака, Ігоря Костецького, Михайлину Коцюбинську, Соломію Павличко, Василя Яременка. Всіх єднає спільний підхід до оцінки явищ мистецтва — сприймати творчість крізь призму високої художньої досконалості.

Немає голуба в руці твоїй:
Грозою він наляканий до краю,
І ось тобі я щиро простягаю
У розпалі його своїх надій
Таким, як вився в далі голубій,
Для побратимів
збільшуючи зграю
Над простором
безмежного розмаю,
Де корабель
зринає в буревій...

«Я залишаюся на позиції митців, які захищають елітарність у мистецтві. Мене приваблює досконала творчість, найвищі її осяги, і я прагну цього у своїй поезії». Це з інтерв'ю з Олегом Зуєвським.

* * *

Елітарність творчості усвідомлюється О.Зуєвським не як певна езотеричність (зрозуміла лише обраному колу). Його літературний доробок — яскраве свідчення якісних змін в українській поезії. Останню треба сьогодні бачити як безкрайнє море, берегами якого є і європейські, й американські, й австралійські суходоли, де живуть нині поети, які думають українською. Читаючи тепер, крім Ліни Костенко, Івана Драча, Миколи Вінграновського, поезії Василя Барки, Віри Вовк, Богдана Рубчака, Богдана Бойчука, можна твердити, що збулося мріяне на початку XX віку Максимом Рильським майбутнє, коли на зміну «незграбно- патетичній» прийде високохудожня література (М.Рильський 1918 року писав: «Хотілось би й нам мати своїх Едгарів По, Метерлінків, Пшибишевських, своїх Малларме, Верленів, Блоків, Інокентіїв Анненських чи й своїх Рембо або навіть Маяковських, але чи не замало у нас для такої рафінованої культури ГРУНТУ ПІД НОГАМИ?»)

Поезія О.Зуєвського — це поезія європейських образів. Не випадково, що вона знайшла відгук відразу ж після приходу книжок поета в Україну. Читачі відчули за можливо й дещо гіпертрофованим прагненням у творчості перш за все граничної досконалості затаєне в глибині серця поета почуття ностальгії. Це особливо відбилося в перекладацькій діяльності О.Зуєвського. Крім нього ніхто не досяг такого успіху в прочитанні по-українському поезій С.Малларме, про які навіть І.Франко говорив як про «темні», тобто незрозумілі. Можливо, ключем до поезій французького поета став для О.Зуєвського висновок О.Потебні про слово як символ, ідеал, як форму, яка не завжди вміщує в собі думку людини. Поезії О.Зуєвського часом здатні звести мости над віками, тисячоліттям...

Образ, наприклад, лебедя з вірша С.Малларме в перекладі О.Зуєвського продовжує не тільки подібні образи з Біблії, поезії Р.М.Рільке та Ш.Бодлера, живопису Леонардо да Вінчі, Кореджо, Веронезе, Тінторетто, але й образи лебедів із «Слова про Ігорів похід», творів В.Земляка, В.Симоненка... І схожість їх, найперше, в мистецькій довершеності — синонімі вічності.

Незабаром у Київському видавництві «Довіра» вийде друком книжка Мойсея Фішбейна — знаного українського поета, члена Спілки письменників України. «Апокриф» — так називається нова Мойсеева поетична збірка, що відкривається такими словами автора: «Народився євреєм, хоч мав народитися українцем. Народився українським поетом, хоч мав народитися просто євреєм. Народився під знаком Стрільця, але не сівого. Народження — Чернівці. Батьківщина — Україна. Громадянство — Ізраїль. Батьківщина — Ізраїль. Громадянства Української Мови не втрачав ніколи. На Україну мене послано Звідти. Вона існуватиме вічно. Я так хочу. Українську Мову мені дано Звідти. Вона існуватиме вічно. Я так хочу. Пишу поезії тільки тоді, коли дано Звідти».

Мойсей ФІШБЕЙН

«... Коло Дніпра навколішки стоїть»

* * *

Олені

сонце
пряж
колискова про літа є
колоскова пролітає
спека
пляж

ляж
десь далеко голуби є
десь далеко голубіє
кряж

я ж
голосіння про гармати
мла осіння погар мати
княж.

3—4 січня 1996 р.

* * *

Поміж ровів, каналів і канав,
Де в молитвах
вечірніх німина є,
Де крик,
не воскресаючи, конає,
Господь,
не воскресаючи, конав.

Колядники, колядки, словеса,
Бучна яса,
із пригорщі пашниця,
Різдвяна ніч.
А вдосвіта насниться,
Що наш Господь
у нас не воскреса.

Святвечір 1996 р.

* * *

... ще теплого
Великодня пора.
Він визира її з-поза Йордану,
убиану, невбиту, незриданну,
що світиться Йому
з-поза Дніпра,

за проливнями землю визира,
заклечану, зелену, пожадану:
«Я йду до тебе, Я тобі постану
торканням голубиного пера».

І світиться у темряві століть
Його сльоза, незаймана
й нетлінна.
І у долоні пломеніє віть,

над безміром
кривавиться калина,
оце ж бо Він:
упавши на коліна,
коло Дніпра навколішки стоїть.

21 січня 1996 р.

Наші першодруки

Едуард фон БАУЕРНФЕЛЬД

ДРІБНІ УРЯДОВЦІ

Державу нищено стократ,
Нас доведе до ручки
Новітній пролетаріат:
Пошлюблені карлючки.

Писарчукова всемогуть —
Загроза кожній владі,
І кусонуть, і гризонуть,
Малій платні не раді.

Ще їхнім виплодкам світи
Конторні перебрати;
Велика Австріє, тремти,
Крокують бюрократи!

З німецької переклав Мойсей ФІШБЕЙН.

Едуард фон Бауернфельд (1802—1890) — австрійський поет, драматург. Народився у Відні, студіював право. Був близьким другом Франца Шуберта. Протягом десятиліть ім'я Бауернфельда не сходило з афіш віденського Бургтеатру.

Антон ВІЛЬДГАНС

АДАЖІО ДЛЯ ВІОЛОНЧЕЛІ

Денно пожадане
Пурпурово тане
Між очеретів.
Розчахнувши тьмяне,
Вільге і вільшане,
Безгомінно кане
Місяць у туманне,
Ген зазолотів.

Біло, ніжногранно
Шовком верби вбрано,
Тихі сни струмка.
Плюскоти у сні є,
Скирта бовваніє,
Віддалік неспинна
Псина темноспинна —
Тінь тремка.

З німецької переклав Мойсей ФІШБЕЙН.

Антон Вільдганс (1881—1932) — австрійський поет, драматург, прозаїк. Народився поблизу Відня в Мьодлінгу в родині урядовця. Студіював право. 1905 року здійснив морську подорож до Індії та Австралії. Працював репетитором, журналістом, адвокатом, суддею. У 20—30 роках був директором віденського Бургтеатру, викладав у Віденському університеті.

Ганс Карл АРТМАНН

* * *

в парку, де живе потвора,
має квапитися дітвора,
між кущів не йти у танці,
почепивши вранці ранці,
бо в почварній макітрі
всі думки доволі хитрі.
та макітра хитро петра:
осьде петер, осьде петра,
і підступно підступа
страховисськова стопа,
страховище красти раде,
свіжу шкіру радо краде,
і чига, і га-га-га.
цить, малечо дорога,
лопа сливи страховище,
кісточки шугають вище,
де з галузок багатьох
соловейки тьох-тьох-тьох!

З німецької переклав Мойсей ФІШБЕЙН

Ганс Карл Артманн — австрійський поет. Народився 1921 року у Відні. Вивчав рідкісні мови, займався порівняльним мовознавством. Тривалий час жив у Швеції. Один із засновників літературного об'єднання «Віденська група», що вбачало своє завдання у радикальній зміні мови літератури та комунікативних засобів. Їхньою метою було «виявити прозалля» між умовністю загальноприйнятої мови та внутрішніми можливостями слова. Нині Г. К. Артманн живе у Зальцбурзі.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

Як «Правий берег» здолав «Лівий»

ЦЕ СВЯТО для київської дітвори, закоханої в баскетбол, влаштували концерн «Денді», клуб «Київ-Баскет» та Українська баскетбольна асоціація. І зібрало воно в спорткомплексі «Меридіан» понад 400 чоловік, серед яких були самі учасники, їхні батьки, вчителі, друзі.

У фестивалі дитячо-юнацького баскетболу столиці взяло участь 22 команди, складені з учнів 1—11 класів загальноосвітніх шкіл.

Молодші змагалися в естафетах. Треба було бачити, як весело, запально йшла боротьба, як палали азартом і радістю очі дітлашні. У дівчаток перемогли учениці 204-ї школи. До речі, її представниця Ніка Зикій була названа найкращою в індивідуальному конкурсі. А у хлопців першість виборола команда 196-ї школи та Андрій Варуша — з 257-ї.

«На закуску» відбувся матч шкільних зірок, у якому змагалися збірні конференцій «Правий берег» та «Лівий берег» (за такою системою в Києві проходить шкільний баскетбольний розіграш Кубка Олександра Волкова). Ой, скільки було боротьби, галасу на трибунах та майданчику — не переказати! Але правобережці виявилися сильнішими — 54:30.

Учасників цього матчу нагородили комплектами ігрової форми. Всім командам організатори вручили по чотири м'ячі. Було багато індивідуальних призів, жоден учасник не залишився без подарунка. Їх юним баскетболістам було приємно отримати з рук заслуженого майстра спорту, багаторазової чемпіонки світу та Європи Феодори Орел, президента концерну «Денді», УБА і клубу «Київ-Баскет» Михайла Бродського, заслуженого тренера країни Бориса Вдовиченка та зірки українського баскетболу Андрія Підковирова.

— Це не одноразова акція, — розповіла генеральний директор УБА, арбітр національної категорії Лариса Шабанова, — а один із розділів великої програми розвитку дитячо-юнацького баскетболу в нашій країні, яку здійснює асоціація. Триває розіграш Кубка Олександра Волкова. Завершальна його частина обіцяє багато цікавого. Адже й сам олімпійський чемпіон спостерігатиме за вирішальними поєдинками, які пройдуть у травні в Києві.

На знімку: свято дитячого баскетболу в «Меридіані».

Фото Ольги ДУМАНСЬКОЇ.

Іван ОЗЕРЧУК, журналіст

ЛІДЕР

ВПРОДОВЖ багатьох років Анатолій Степанищев був і залишається провідною постаттю в хокейному «Соколі». До речі, нещодавно чудовому форвардові виповнилося 35. З чим щиро вітаємо його й бажаємо міцного здоров'я та удачі!

Уболівальники зі стажем добре пам'ятають, як ще юнаком він приїхав до Києва з Липецька. Став в українській столиці відомим спортсменом. У складі «Сокола» виборов бронзову медаль чемпіонату колишнього Союзу, виступав за його збірні. Дізнався також, почім хліб у ситих закордонах, граючи за клуби Швейцарії та Австрії.

Але все ж повернувся Степанищев додому, де на нього завжди чекають найрідніші люди — дружина Олена (відомий спортивний телекоментатор) і десятирічна доня Дашенька. Вони, як ви вже зрозуміли, — головний життєвий «магніт» Анатолія.

Сьогодні, граючи серед молоді, ветеран ані в чому їй не поступається. Навпаки: він — та висока планка для них, до якої слід тягнутися. Високої майстерності, як відомо, у крамниці не придбаєш. Не помилюся, коли скажу, що Анатолій Степанищев нині є одним із найсильніших, найяскравіших гравців у МХЛ.

Толя казав, що «на пенсію» найближчим часом іти не збирається. От і добре. Повірмо і порадіймо, бо користі від цього українському хокею чимало.

На знімку: форвард київського «Сокола» та національної збірної України Анатолій Степанищев.

Фото Миколи БОЧКА.

***

Баскетбол. Кубок європейських чемпіонів. Жінки. 1/4 фіналу. «Динамо» (Україна, Київ) — «Вупперталь»(Німеччина) — 62:75.

Валентин ЩЕРБАЧОВ, спортивний коментатор УТ

Олімпійський телеекран України: яким йому бути?

З хвилюванням і тривогою очікуємо ми — професіонали спортивного телебачення — спекотні липневі днинки, коли відбуватиметься літня Олімпіада в Атланті. А конкретніше — її показу. Нині наша країна вишукує можливі й неможливі варіанти для того, щоб наші атлети не осоромилися і мали гідний вигляд на всесвітньому форумі спорту. До речі, за всіма об'єктивними показниками й науковими прогнозами українські атлети виступатимуть на найвищому рівні і порадують своїх прихильників неабиякими результатами. А от як і чими очима ми бачитимемо їхні виступи у США, — як на мене, не пусте запитання.

Надто вже жалюгідне існування нині у спортивного мовлення на першому каналі УТ. Однак це тема для окремої розмови і серйозного аналізу. А тепер хочу познайомити любителів спорту України з ідеєю, втілення якої в життя дасть глядачеві повноцінне спортивне видовище протягом не менш як дві години на день, без пауз на міжсезоння й канікули.

Один з ініціаторів створення олімпійського телебачення у нашій країні — світовий чемпіон і рекордсмен минулих років, президент Федерації важкої атлетики України Анатолій Писаренко — передбачає чудове майбутнє в цього проекту.

Ми вже провели консультації і досягли домовленості з керівниками п'яти федерацій з різних видів спорту, а ще — з такими визначними атлетами, як Сергій Бубка, Олег Блохін, Леонід Буряк, Володимир Безсонов, Ростислав Зауличний. Всього у цьому списку 23 імені спортсменів, відомих у світі, а також ряд авторитетних фірм, які працюють у спорті.

Розуміючи, що ніякий закордон нам не допоможе, а у рідної держави благати допомоги не варто, всі ми вирішили стати акціонерами й організаторами телебачення, що виробляє спортивну продукцію.

Приємно, що ідею співробітництва і роботи такого ТБ у рамках каналу УТ-2 схвально зустрів один з небагатьох професіоналів — голова Держтелерадіо України Зіновій Кулик. Ми знайшли підтримку в НОК України, адміністрації Пррезидента, Кабінеті міністрів. Всі вірять, що величезний внесок у виховання справжніх патріотів може внести саме спортивне ТБ.

Однак самої віри замало. Тому робота попереду титанічна. І основний тягар у виконанні задуманого впаде на плечі авторів ідеї. Та вони хочуть, щоб і після Олімпіади українське спортивне телебачення не опинилося в тіні тоскних політичних «круглих» чи «квадратових столів», щоб регулярно в повному обсязі люди могли спостерігати захоплюючі спортивні баталії, розповіді про зірок спорту, гарних і сильних людей, на яких така багата наша країна.

Хочеться, щоб було так. Тому незабаром мають відбутися організаційні збори, на які зберуться всі зацікавлені в цій справі — взаємовигідній і корисній.

PS. Вже вкотре беремося до чогось нового, сподіваючись не на допомогу, а на те, щоб бодай не заважали працювати. Це — вже допомога!

ПРО ВСЕ ПОТРОХУ

П'ЯТОЮ поспіль Олімпіадою можуть стати старти в США для уславленої шведської байдарочниці Агнети Андерссон, яка вперше виступила у складі шведської олімпійської збірної на Московських іграх.

Нині 35-річна спортсменка мешкає в Мельбурні і посилено тренується, щоб підтвердити своє право на поїздку до Атланти. Хоча в змаганнях вона не брала участі ось уже протягом двох років.

До Австралії Андерссон переїхала 1993 року, коли стала ... безробітною у Швеції. Після перемоги в Лос-Анджелесі 1984 року на байдарці-одиночці і на байдарці- двійці разом із Анною Ульссон вона отримала роботу в комунальному правлінні Карлскуґі, а згодом у страховій компанії. Потім стався різкий поворот долі...

За плечима Агнети Олімпіади в Москві, Лос-Анджелесі, Сеулі і Барселоні. Беручи участь у них, вона виграла 5 медалей, із яких дві золоті.

***

МАТС ВІЛАНДЕР та Карел Новачек сподіваються, що з них буде знято звинувачення Міжнародної тенісної федерації (МТФ) у вживанні кокаїну і вони зможуть узяти участь в Уїмблдонському турнірі.

***

УБОЛІВАЛЬНИКІВ, які збираються влітку до Англії на фінальні ігри європейської футбольної першості, очікує небезпека бути «до нитки обібраними» безсовісними господарями місцевих готелів. Про це відверто і стурбовано попередили представники англійської футбольної асоціації. За словами її представника Девіда Девіса, який очолює відділ зв'язків із громадськістю, в одному з готелів місця готові забронювати за 160 фунтів стерлінгів на добу без сніданку. Хоча, як правило, навіть у суботи та неділі місце зі сніданком у цьому готелі коштувало 40 фунтів.

Англійське управління з туризму не може ввести санкції проти тих, хто піднімає ціни.

***

ПОЛІЦЕЙСЬКІ з інших країн Європи надаватимуть допомогу своїм британським колегам під час проведення фінальної частини чемпіонату континенту з футболу. Про це повідомила, виступаючи в палаті лордів британського парламенту, державний міністр внутрішніх справ баронеса Блатч.

Футбол

Над усіма — «Мілан»

Італійський футбольний клуб «Мілан» і тепер очолює рейтинговий лист 100 найсильніших клубів світу. Як повідомили зі штаб-квартири Міжнародної федерації футбольної історії і статистики (IФФХС), у Вісбадені, слідом за міланською командою йде інший представник Італії турінський «Ювентус», а на третє місце піднявся бразильський «Греміо» з Порту-Алегрі.

У списку — три українських клуби: одеський «Чорноморець» на 64-ому місці, київське «Динамо» — 87-ому, донецький «Шахтар» — 100-ому.

Найкращий з російських клубів — московський «Спартак» з 12-го перемістився на 14-те місце.

Найбільше представництво у списку мають Англія та Іспанія — по 10 клубів, Франція — 9, Італія — 8, Бразилія та Німеччина — по 6.

Півзахисник потрапив за грати

Джеймса Келлі, 22-річного півзахисника з команди «Вулверхемптон», який виступає в першому дивізіоні чемпіонату Англії, засуджено до п'яти років ув'язнення за вбивство Пітера Данфі під час бійки біля готелю в Ліверпулі у вересні минулого року.

До дев'яти місяців ув'язнення засуджено брата Келлі — Джона та ще одного чоловіка, який брав участь у бійці.

Прогноз гравця і натяк... літератора Стоїчкова

Оригінальний прогноз стосовно фінального матчу чемпіонату Європи, що відбудеться влітку в Англії, зробила зірка болгарського футболу Христо Стоїчков, який грає в італійській «Пармі».

— Не здивуюся, — заявив він софійській газеті «Труд», — якщо у фінальному поєдинку зустрінуться збірні Болгарії та Хорватії. Ці команди — справжні футбольні велети на Балканах.

Від докладніших пояснень такого прогнозу форвард утримався. Сам Стоїчков, якому минулого четверга виповнилося 30, поки що не демонструє стабільної гри в «Пармі». Але, як він сказав, що за традицією наприкінці лютого він входить у форму і постарається зберегти її до Євро-96.

До речі, після завершення фінальної частини європейської першості Стоїчков має намір написати вже другий літературний твір, натякнувши, що розповість чимало цікавого про болгарську збірну. Його першу автобіографічну книгу 1994 року в Болгарії розкупили дуже швидко, хоча її тираж (за місцевими мірками) був досить великий — 100 тисяч примірників.

«ЦСКА-Борисфен» повернувся і знову збирається в дорогу

Один із лідерів українського чемпіонату — київський армійський клуб закінчив португальський етап підготовки до другого кола національного турніру. Перед поверненням додому «ЦСКА-Борисфен» провів завершальний контрольний матч. Наші земляки зустрілися з віденською «Аустрією». І поступилися — 1:2. Рахунок відкрили кияни (Бабич). Але помилка армійців в захисті дозволила суперникам встановити рівновагу. А потім австрійці реалізували пенальті, призначений за грубою Цихмейструком.

Утім, наставник «ЦСКА-Борисфену» Михайло Фоменко у цілому задоволений і матчем, і збором у Португалії. Команда багато тренувалася і зіграла 5 контрольних зустрічей.

Кілька днів армійські футболісти перебуватимуть у Києві. А в понеділок вилетять до Москви, де зіграють товариський матч із місцевою командою ЦСКА.

Інформація про четвертий випуск акцій

акціонерного банку «Оболонь»

Характеристика емітента

Повна назва: акціонерний банк «Оболонь».

Скорочена назва: АБ «Оболонь».

Місцезнаходження: Україна, 254205, Київ, проспект Оболонський, 26.

Акціонерний банк «Оболонь» створений у формі відкритого акціонерного товариства відповідно до рішення загальних зборів акціонерів від 2 вересня 1994 року (протокол № 10).

Банк є правонаступником закритого акціонерного товариства АБ «Оболонь», створеного згідно з рішенням установчих зборів акціонерів від 3 листопада 1993 року і зареєстрованого у Національному банку України 26 січня 1994 року за номером 227.

Головною метою діяльності банку є отримання прибутку шляхом надання універсальних банківських послуг.

Органами управління банку є:

загальні збори акціонерів;

рада банку.

В період між черговими загальними зборами акціонерів та засіданнями Ради банку керівництво поточною роботою здійснює правління банку на чолі з головою — Куровським Володимиром Володимировичем, кандидатом економічних наук (загальний стаж роботи в банківських установах — 15 років).

На 01.01.96 року кількість службовців банку становила 48 чоловік. На момент прийняття рішення статутний фонд складає 186000 млн. крб., який сплачено повністю.

Контроль за фінансовою і господарською діяльністю банку здійснює ревізійна комісія, яку обрано загальними зборами акціонерів.

Опис ділової діяльності емітента

Діяльність банку грунтується на принципах надійності, прибутковості, оперативності, максимальної зручності для клієнта.

Баланс АБ «Оболонь» (млн. крб.)

АКТИВ:	на 01.01.95р.	на 01.01.96 р.
1. Каса	394	6789
2. Кошти на коррахункув НБУ	4800	44992
3. Кредити, надані банком	90888	461760
4. Основні засоби	4296	16683
5. Відвернені кошти	21631	63239
6. Дебітори	4	1933
7. Інші активи	855	81011
Баланс:	**122868**	**676407**
ПАСИВ:		
1. Статутний фонд	17406	186000
2. Резервний фонд	907	5329
3. Інші фонди	4705	25525
4. Розрахункові та інші рахунки клієнтів	13455	40433
5. Вклади та депозити	12725	166533
6. Кредити інших банків	48500	160000
7. Кредитори	3212	13082
8. Інші пасиви	327	16266
9. Прибуток	21631	63239
Баланс:	**122868**	**676407**

Дані про четверту емісію

На загальних зборах акціонерів АБ «Оболонь» (протокол № 1 від 19 січня 1996 року) було прийнято рішення про збільшення статутного фонду до 400000 млн. крб. шляхом четвертого випуску акцій номінальною вартістю 200000 крб. Загальний обсяг емісії становить 214000 млн. крб., при цьому здійснюється випуск 1045000 простих іменних акцій на загальну номінальну вартість 209000 млн. крб. та 25000 привілейованих іменних акцій загальною номінальною вартістю 5000 млн. крб. Прості іменні акції реалізуються кількістю не менш як 500 одиниць.

Прості іменні акції випускаються серією А4 №№ 00000001 — 1045000. Привілейовані іменні акції випускаються серією П2 №№ 00001 — 25000. Акції існують у вигляді запису на іменному рахунку акціонера. На кількість придбаних акцій їх власнику видається свідоцтво. Розмір дивідендів визначають загальні збори акціонерів. Дивіденди нараховуються пропорційно до номінальної вартості акцій залежно від терміну їх обігу та виплачуються за підсумками року за місцезнаходженням банку. Мінімальний розмір дивідендів за привілейованими іменними акціями становить 120 відсотків річних.

Акції розповсюджуються серед юридичних осіб та громадян України шляхом відкритої передплати, яка проводиться на території України з 23 лютого 1996 р. по 23 серпня 1996 р. Продаж акцій здійснюється банком за адресою: Київ, проспект Оболонський, 26, т. 414-97-86, 412-73-68.

У разі недосягнення або перевищення рівня передплати приймається її фактичний рівень. Послугами торговців цінними паперами банк не користується.

Дані про попередні емісії

Банком здійснено три емісії цінних паперів, які відповідно до чинного законодавства пройшли реєстрацію у Міністерстві фінансів та Національному банку України.

Перша емісія: 10000 простих іменних акцій номінальною вартістю 200000 крб., загальною вартістю 2000 млн. крб., які було викуплено засновниками банку.

Друга емісія: 115029 простих іменних акцій номінальною вартістю 200000 крб. загальною вартістю 23005,8 млн. крб., які було розповсюджено серед фізичних та юридичних осіб.

Третя емісія: 789971 простих іменних та 15000 привілейованих іменних акцій номінальною вартістю 200000 крб. кожна загальною вартістю160994,2 млн. крб. реалізовано юридичним (прості іменні) та фізичним особам (привілейовані), у тому числі керівним працівникам банку — 3862 акції.

Чинники ризику

Непослідовність рішень владних структур щодо діяльності комерційних банків, високий рівень інфляційних процесів та інші форс-мажорні обставини.

Інформація про додаткову емісію інвестиційних сертифікатів

акціонерного товариства закритого типу Інвестиційний фонд «Нові ініціативи»

1. Основні дані про інвестиційний фонд

1.1. Повне найменування інвестиційного фонду: акціонерне товариство закритого типу «Інвестиційний фонд «Нові ініціативи».

1.2. Скорочене найменування: АТЗТ «Інвестиційний фонд «Нові ініціативи».

1.3. Організаційно-правова форма — закрите акціонерне товариство.

1.4. Місцерозміщення фонду — 254053, Київ, вул. Артема, 1/5, к.612, юридична адреса Фонду: м. Київ, вул. Інститутська, 25 тел. 212-05-85.

1.5. Банківські реквізити: р/р 3467107 в Перкомбанку, МФО 321712.

1.6. Тип інвестиційного фонду — закритий інвестиційний фонд. Фонд створюється строком на 5 років.

2. Інвестиційна декларація

2.1. Статутний фонд становить 10 060 000 000 (десять мільярдів шістдесят мільйонів) карбованців.

2.2. Метою інвестицій є забезпечення прибутковості вкладень; приріст вкладених коштів; надійність інвестицій; ліквідність вкладень; формування та розвиток ринку цінних паперів.

2.3. Основними напрямами інвестицій є підприємства агропромислового комплексу; підприємства чорної та кольорової металургії; підприємства нафтової, газової, нафтохімічної промисловості та хімічної промисловості; системи телекомунікацій та машинобудівні підприємства.

2.4. Предметом інвестиційної діяльності фонду є комерційна діяльність з приватизаційними паперами та спільні інвестування.

2.5. Фонд не має права випускати облігації та векселі; мати у своїх активах більш як 10% цінних паперів одного емітента, крім випадку придбання 25% цінних паперів одного емітента за приватизаційні папери та інвестувати понад 5% своїх активів у цінні папери одного емітента, крім інвестування в цінні папери, одержання доходів за якими гарантоване урядом України; тримати в цінних паперах менш як 70% активів фонду; купувати інвестиційні сертифікати іншого фонду або інвестиційної компанії; брати банківський кредит; здійснювати інвестиції в цінні папери, емітентом яких є афілійована особа інвестиційного фонду; видавати майнові гарантії, які забезпечені майном фонду для третіх осіб, на підставі заставних угод; набувати цінні папери повних та командитних товариств, придбавати інвестиційні сертифікати інших інвестиційних фондів та компаній.

2.6. Порядок продажу інвестиційних сертифікатів: інвестиційні сертифікати реалізуються за рахунок грошових та приватизаційних коштів учасників за адресою: 254053, Київ, вул. Артема, 1/5, та через офіційних розповсюджувачів інвестиційних сертифікатів фонду.

2.7. Відомості про випуск: сума випуску (емісії) інвестиційних сертифікатів: 7.427.122. 500.000 крб.; інвестиційні сертифікати на пред'явника в кількості 148 542 450 (сто сорок вісім мільйонів п'ятсот сорок дві тисячі чотириста п'ятдесят штук). Номінальна вартість одного сертифіката — 50 000 (п'ятдесят тисяч) крб.

2.8. Після закінчення п'ятирічного строку інвестиційні сертифікати викуповуються з 15 вересня 1999 року по 15 лютого 2000 року за ціною, яка дорівнює вартості чистих активів із розрахунку на один випущений сертифікат.

2.9. У випадку, коли вартість майна в разі ліквідації фонду із розрахунку на один інвестиційний сертифікат нижча за його номінальну вартість, різниця власникам інвестиційних сертифікатів покривається за рахунок коштів засновників згідно з їх внесками у статутному капіталі фонду.

2.10. Комісійні, винагороди та витрати, які можуть сплачуватись за рахунок коштів інвестиційного фонду: винагорода інвестиційному керуючому складає 5% середньорічної вартості чистих активів інвестиційного фонду або 10%, коли активи фонду більш як на 50% сформовані за рахунок приватизаційних паперів; реклама, інформація в засобах масової інформації; випуск інвестиційних сертифікатів, прямі та непрямі витрати з їх реалізації; витрати за договорами з депозитарієм, аудитором тощо.

2.11. Місце, термін, порядок сплати дивідендів: прибуток фонду належить до розподілу між засновниками та учасниками фонду у вигляді дивідендів. Розмір дивідендів на одну акцію засновників дорівнює розмірові дивідендів на один інвестиційний сертифікат; дивіденди сплачуються після закінчення фінансового року з 1 лютого по 1 березня в наступному за звітним році у касі фонду за адресою: Київ, вул. Артема, 1/5, к. 612, та через офіційних розповсюджувачів інвестиційних сертифікатів фонду.

2.12. Застереження щодо створення будь-яких фондів: спеціальні або резервні фонди не створюються.

3. Відомості про емісію інвестиційних сертифікатів

3.1. Сума випуску (емісії) інвестиційних сертифікатів: 7.427.122.500.000 крб.

3.2. Інвестиційні сертифікати на пред'явника в кількості 148542450 (сто сорок вісім мільйонів п'ятсот сорок дві тисячі чотириста п'ятдесят) штук.

3.3. Номінальна вартість одного сертифіката — 50 000 (п'ятдесят тисяч) крб.

3.4. Початок розміщення інвестиційних сертифікатів — 20.02.96 року.

3.5. Запланований курс одного інвестиційного сертифікату на початок продажу становить: 50 000 крб.

3.6. Максимальна кількість інвестиційних сертифікатів, дозволених для придбання одним інвестором не обмежується.

3.7. Обмеження щодо придбання інвестиційних сертифікатів для окремих категорій юридичних осіб: інвестиційні сертифікати не продаються повним та командитним товариствам, інвестиційним фондам та компаніям.

4. Перелік і результати попередньої емісії цінних паперів, розподіл цінних паперів за видами

АТЗТ «Інвестиційний фонд «Нові ініціативи» здійснив емісію у розмірі 10060000000 (десять мільярдів шістдесят мільйонів) крб. на формування статутного капіталу. Випущено 201200 простих іменних акцій номінальною вартістю 50000 крб. Продаж акцій здійснено у повному обсязі. Інвестиційних сертифікатів на суму 150900000000 крб., що складає 3 018 000 інвестиційних сертифікатів на пред'явника, номінальною вартістю 50000 крб. (свідоцтво № 90/3/94 від 22 грудня 1994 р.). Продаж сертифікатів здійснено у повному обсязі.

5. Відомості про засновників фонду

Акціонерне товариство закритого типу «КРІС» та Лавров Вячеслав Веніамінович.

6. Органи управління інвестиційного фонду

Загальні збори засновників, спостережна рада фонду, дирекція.

7. Відомості про керуючого інвестиційним фондом, депозитарій фонду, аудитора фонду

Керуючим інвестиційного фонду є: закрите акціонерне товариство «Генеральна інвестиційна компанія». Номер і дата державної реєстрації: № 23505754, видане Шевченківським райвиконкомом Києва 23.08.95 р. Дозвіл № 804 від 24 листопада 1995 р. на здійснення з діяльності випуску та обігу цінних паперів.

Депозитарієм фонду є акціонерний банк «ІНКО». Дозвіл Мінфіна України: № 31 від 15 червня 1994 року.

Незалежним аудитором фонду є аудиторська фірма «ВЕЖА». Ліцензія АБ № 000076 видана 17.03.94 р. аудиторською палатою України, на право ведення аудиторської діяльності.

8. Права власників інвестиційних сертифікатів

8.1. Учасниками фонду є фізичні та юридичні особи, які придбали сертифікати фонду.

8.2. Учаснику фонду може видаватися сертифікат на сумарну вартість придбаних ним сертифікатів фонду.

8.3. Учасники фонду мають право одержувати в установленому порядку частку доходів фонду (дивіденди); одержувати інформацію про діяльність фонду.

8.4. Прибуток фонду, який залишився після сплати податків, обов'язкових платежів і виплати винагородження керуючому фонду, депозитарію розподіляються між його учасниками у вигляді дивідендів.

8.5. Учасникам фонду не гарантується фіксований розмір дивідендів, тому, що інвестиційна діяльність пов'язана з ризиком.

Чинники ризику: погіршення загальної економічної ситуації в країні; неефективність і непослідовність заходів в області оподаткування, проведення приватизації та економічних реформ; погіршення економічного положення підприємств і громадян, яке викликане непослідовною політикою уряду і Національного банку України.

8.6. У разі банкрутства інвестиційної компанії стягнення на майно взаємного фонду може бути накладено тільки після розрахунків з усіма учасниками взаємного фонду, крім засновників.

Майно фонду реалізується винятково на аукціоні. Виручка від продажу спрямовується на задоволення вимог кредиторів. Кошти, які залишаються після цього, розподіляються між учасниками пропорційно кількості інвестиційних сертифікатів. У разі, коли вартість майна в розрахунку на інвестиційний сертифікат нижча за його номінальну вартість, різниця учасникам покривається за рахунок коштів засновників.

ЗА КОРДОНОМ Є СПАДОК.

Можливо, для Вас...

УКРІН'ЮРКОЛЕГІЯ (252034, м. Київ, вул. Золотоворітська, 2-а)

У справах про спадщину розшукує родичів

Померлих у Канаді:

Людвіка Дудко, який народився приблизно 1920 року в Україні.

Ольги Воротілко, яка народилася в Україні.

Олександри Тітової, яка народилася в Україні.

Едмунда Каня, який народився 1926 року в Західній Україні.

Стефанії Іванівни Карпинець, яка народилась 1909 року в с. Палашівка Тернопільської області, у якої були брати — Теодор та Йосип та сестра Михайлина.

Майкла (Михайла) Маморського, який народився 1919 року в Західній Україні чи Польщі.

Померлих у США:

Берти Ісааківни Калач, яка народилася 1898 року, у якої були брати Алекс (Олександр, Єлик і т. п.), Ян (Іван), Ірвінг, Сем (Семен), а матір Софія (Соня) з дому Кетов.

Химана Фішмана, який народився 1897 року в Вінницькій області, батьки — Якоб Фішман та Роза (Рахель) Фрамер (Фрумен).

Померлих у Німеччині:

Георгія Курленка (Куриленка), який народився 1924 року в Харківській області, батьки — Лідія та Микола Кирилович Курленки (Куриленки).

Анни Кох, в дівоцтві Анна Ваньок, яка народилася 1891 року в м. Острог, Україна, чи області.

Зацікавлених осіб, а також осіб, яким відоме місце проживання розшукуваних, просимо повідомити про це Укрін'юрколегію: 252034, Київ, вул. Золотоворітська, 2-а, тел. (044) 224-16-67, факс (044) 229-28-35.

Інформація про випуск інвестиційних сертифікатів закритого акціонерного товариства «Закритий інвестиційний фонд «Запорізькі феросплави»

1. Основні відомості про інвестиційний фонд (надалі фонд)

Найменування фонду:
повне: закрите акціонерне товариство «Закритий інвестиційний фонд «Запорізькі феросплави»,
скорочене: ІФ «Запорізькі феросплави».

Організаційно-правова форма фонду: акціонерне товариство закритого типу.

Тип фонду: закритий інвестиційний фонд. Рішення про створення фонду прийнято загальними зборами акціонерів фонду. Протокол № 1 від 9 серпня 1995 р.

Статутний фонд фонду: 36 (тридцять шість) мільярдів карбованців. Строк діяльності фонду: 5 років.

Місцезнаходження фонду (юридична адреса): Україна, 330035, Запоріжжя, МСП-682, Північне шосе.

2. Інвестиційна декларація фонду

Основні напрями інвестиційної діяльності: інвестування в комплексні програми розвитку окремих галузей (насамперед — в кольорову і чорну металургію), регіонів, підприємства харчової та переробної промисловості; придбання в процесі приватизації нерухомого майна, часток і паїв, що належать державі в майні господарських товариств, що випускають конкурентоспроможну високорентабельну продукцію; інвестування в проекти, пов'язані з розвитком інфраструктури фондового ринку України.

Предмет інвестиційної діяльності: спільне інвестування.

Цілі інвестиційної діяльності: забезпечення прибутковості вкладень; забезпечення приросту вкладених коштів; зниження ризику учасників фонду шляхом диверсифікації інвестицій.

Фонд не має права: випускати облігації та векселі; мати в своїх активах більш як 10 відсотків цінних паперів одного емітента, крім випадку придбання цінних паперів за приватизаційні папери, та інвестувати понад 5 відсотків своїх активів у цінні папери одного емітента, крім інвестування в облігації внутрішніх державних позик, казначейські зобов'язання держави та інші папери, одержання доходів за якими гарантовано урядом України; тримати в цінних паперах менш як 70 відсотків активів фонду; купувати інвестиційні сертифікати іншого інвестиційного фонду чи інвестиційної компанії; займатися представницькою діяльністю з приватизаційними паперами; брати банківський кредит; здійснювати інвестиції в цінні папери, емітентом яких є афілійована особа фонду; видавати майнові гарантії, забезпечені майном фонду для третіх осіб, укладати договори застави; придбавати цінні папери повних та командитних товариств.

Фонд має право: тримати у своїх активах до 25 відсотків цінних паперів одного емітента за умови їх придбання за приватизаційні папери.

Інвестиційні сертифікати можна придбати шляхом відкритого продажу за грошові кошти і приватизаційні папери за адресою: 330063, Запоріжжя, вул. Леженко, 2. Вони підлягають вільному перепродажу.

Інвестиційні сертифікати фонд може викуповувати не раніше закінчення терміну використання приватизаційних паперів — 31.12.1996 р.

Фонд здійснює розрахунки щодо інвестиційних сертифікатів після закінчення строку діяльності фонду — з 12.10.2000 р.

Відповідальність за невиконання зобов'язань щодо викупу інвестиційних сертифікатів встановлюється згідно з чинним законодавством. У разі, коли під час ліквідації фонду вартість майна у розрахунку на один інвестиційний сертифікат нижча за його номінальну вартість, різниця учасникам покривається за рахунок коштів засновників.

Комісійні, винагороди та витрати, що можуть сплачуватися за рахунок коштів фонду: витрати, пов'язані з випуском і реалізацією інвестиційних сертифікатів; витрати, пов'язані з нарахуванням і виплатою дивідендів власникам інвестиційних сертифікатів; витрати, пов'язані з публікаціями фінансової звітності фонду; оплата державного мита з операціями з інвестиційними сертифікатами; оплата послуг аудиторської фірми, депозитарію відповідно до умов договорів з ними; винагорода інвестиційному керуючому у розмірі, встановленому відповідно до умов договору з ним в межах, передбачених законодавством України; комісійна винагорода, що виплачується агентам з розповсюдження цінних паперів фонду; інші витрати фонду, що формуються відповідно до чинного законодавства України про склад витрат виробництва (обігу).

Учасникам фонду не гарантується фіксований розмір дивідендів.

Виплата дивідендів проводиться раз на рік. Дивіденди виплачуються з березня по травень місяць року, наступного за звітним, готівкою за місцезнаходженням фонду або за заявою власника інвестиційного сертифіката поштовим переказом чи перерахуванням на його особовий рахунок в ощадбанку.

Фонд не має права створювати будь-які спеціальні і резервні фонди.

3. Дані про емісію інвестиційних сертифікатів

Сума емісії інвестиційних сертифікатів: 540 (п'ятсот сорок) мільярдів карбованців.

Категорія інвестиційних сертифікатів: всі інвестиційні сертифікати на пред'явника.

Кількість інвестиційних сертифікатів: 10 800 000 (десять мільйонів вісімсот тисяч) штук.

Номінальна вартість інвестиційного сертифікату: 50 000 (п'ятдесят тисяч) карбованців.

День початку продажу: 5 лютого 1996 р.

Запланований курс одного інвестиційного сертифікату на початок продажу: за номінальною вартістю.

Максимальна кількість інвестиційних сертифікатів, дозволених для придбання одним інвестором: не обмежується.

Обмеження на придбання інвестиційних сертифікатів для окремих категорій юридичних осіб: не передбачається, за винятком обмежень, встановлених законодавством.

4. Перелік і результати попередніх емісій цінних паперів, а також розподіл цінних паперів за видами

Закрите акціонерне товариство «Закритий інвестиційний фонд «Запорізькі феросплави» здійснило емісію цінних паперів (акцій) на загальну суму 36 (тридцять шість) мільярдів карбованців (на розмір статутного фонду). Було здійснено випуск 720 000 (сімсот двадцять тисяч) штук простих іменних акцій номінальною вартістю 50 000 (п'ятдесят тисяч) карбованців кожна. Вартість всіх акцій сплачено засновниками за номінальною вартістю повністю. Свідоцтво про реєстрацію випуску акцій № 265 від 21.12.95 р., видано Запорізьким обласним фінансовим управлінням.

5. Відомості про засновників фонду

Закрите акціонерне товариство «ФЕРОСПЛАВНИК». Місцезнаходження: Україна, 330035, Запоріжжя, МСП-682, Північне шосе; частка в статутному фонді — 51 відсоток;

закрите акціонерне товариство «ФіНАНСОВА ГРУПА «ТЕХПРОМІНВЕСТ». Місцезнаходження: Україна, 330044, Запоріжжя, майд. Профспілок, 5; частка в статутному фонді — 48 відсотків;

закрите акціонерне товариство «Інвестиційна компанія «АВТОЗАЗіНВЕСТ». Місцезнаходження: Україна, 330063, Запоріжжя, вул. Леженко, 2; частка в статутному фонді — 1 відсоток.

6. Органи управління

ІФ «Запорізькі феросплави»
Спостережна Рада:
Гаврилов В'ячеслав Олексійович — голова ради.
Посади за останні 3 роки — директор Запорізького феросплавного заводу, голова правління відкритого акціонерного товариства Запорізький феросплавний завод (ВАТ «ЗФЗ»).

Члени ради:
Наумов Віктор Степанович.
Посади за останні 3 роки — президент об'єднаного союзу підприємців Запорізької області.
Овчинников Борис Іванович.
Посади за останні 3 роки — директор Дніпровського електродного заводу, голова правління відкритого акціонерного товариства «Укрграфіт».
Сін Олександр Чинсанович.
Посади:
до 03.93 року — начальник відділу фінансів та планування ВО «Гамма»;
до 09.94 року — заступник генерального директора з економічних питань ВО «Гамма»;
на цей час — заступник голови Запорізької міської Ради народних депутатів у роботі з виконавчими органами.
Спиця Віктор Єфимович.
Посади за останні 3 роки — заступник директора Запорізького феросплавного заводу з економіки, заступник голови правління ВАТ «ЗФЗ».

Члени спостережної ради не мають часток у статутному фонді фонду.

7. Відомості про інвестиційного керуючого

Повне найменування: закрите акціонерне товариство «Інвестиційна компанія «АВТОЗАЗИНВЕСТ» (надалі — товариство).

Місцезнаходження товариства: Україна, 330063, Запоріжжя, вул. Леженко, 2.

Номер та дата державної реєстрації: свідоцтво № 22117334 від 7 жовтня 1994 р.

Банківські реквізити товариства: розрахунковий рахунок № 1467078 в Акціонерному «АвтоЗАЗбанку» Запоріжжя, МФО 313407.

Номер та дата видання дозволу на здійснення товариством діяльності щодо випуску та обігу цінних паперів: дозвіл № 465 від 3 листопада 1994 р.

Відомості про інвестиційні фонди, з якими товариство уклало угоду на управління:
на момент представлення документів на реєстрацію випуску інвестиційних сертифікатів товариство має в управлінні два взаємних фонди:
Відкритий взаємний фонд закритого акціонерного товариства «Інвестиційна компанія «АВТОЗАЗИНВЕСТ»;
закритий взаємний фонд закритого акціонерного товариства «Інвестиційна компанія «АВТОЗАЗИНВЕСТ».

Перелік афілійованих осіб, а також осіб, які контролюють товариство:
афілійовані особи товариства — засновники:
закрите акціонерне товариство «ХІМКОМПЛЕКС»;
акціонерне товариство закритого типу «Тандем».
Перелік осіб, які перебувають під контролем товариств:
дочірнє підприємство № 1 АТ «АВТОЗАЗИНВЕСТ».
Інших афілійованих осіб, а також осіб, які контролюють або перебувають під контролем товариства, немає.

8. Відомості про депозитарій фонду

Повне найменування: комерційний банк «Металург».
Місцезнаходження: Україна, 330006, Запоріжжя, вул. Добролюбова, 19.
Номер і дата державної реєстрації: номер державної реєстрації — № 182, дата державної реєстрації — 11 вересня 1995 року.
Банківські реквізити: р/р № 161901, МФО 313582.
Склад засновників:
відкрите акціонерне товариство «Електрометалургійний завод «Дніпроспецсталь»;
запорізький металургійний комбінат «Запоріжсталь» ім. С. Орджонікідзе;
відкрите акціонерне товариство «Запорізький виробничий алюмінієвий комбінат»;
енергетичне об'єднання «Дніпроенерго»;
відкрите акціонерне товариство «Запорізький завод феросплавів»;
відкрите акціонерне товариство «Запоріжвогнетрив»;
орендне підприємство «Запорізький енергомеханічний завод»;
закрите акціонерне товариство «Фінансова компанія «Запорізький метал»;
відкрите акціонерне товариство «Запорожкокс»;
відкрите акціонерне товариство «Запорізький сталепрокатний завод»;
відкрите акціонерне товариство «Укрграфіт»;
підприємство «Виробниче об'єднання Запорізька атомна електрична станція»;
фізичні особи.
З іншими інвестиційними компаніями та інвестиційними фондами КБ «Металург» депозитний договір не укладено.

9. Права власників інвестиційних сертифікатів

Власники інвестиційних сертифікатів мають право на частину прибутку фонду у вигляді дивідендів; на отримання інформації щодо фінансово-господарської діяльності фонду; в разі ліквідації фонду отримати частину вартості його майна, пропорційну загальній номінальній вартості належних їм інвестиційних сертифікатів фонду.

10. Відомості про аудитора

Повне найменування: аудиторська приватна фірма «ЕКО».
Місцезнаходження: Україна, 330037, Запоріжжя, пр. Леніна 171, кв. 57.
Ліцензія Аудиторської палати України № 000048 видана 3 березня 1994 р.

Вы любите свой автомобиль, цените надежность и качество, умеете считать деньги.
QUAKER STATE The intelligent oil
Моторные масла Quaker State ВАМ необходимы!
QUAKER STATE SAE 20W-50
QUAKER STATE SAE 10W-30
GEAR LUBRICANT
Весь спектр продукции этой американской корпорации Вы можете приобрести в компании ВЕЙС. Специальные СКИДКИ для посетителей выставки "Автосервис и все для автомобиля" (помещение ТПП Украины) на период с 13 по 18 февраля. Мы ждем Вас по адресу: Киев, ул.Саксаганского 133-а. Звоните: (044) 244-3930, 223-2866, 261-8835.

Инвестиционный управляющий инвестиционного фонда «Запорожские ферросплавы» АО "АВТОЗАЗИНВЕСТ"
формирует агентскую сеть по размещению инвестиционных сертификатов ИФ «Запорожские ферросплавы» за денежные средства и приватизационные имущественные сертификаты населения. Приглашаются юридические и физические лица.

Наш адрес: 330063, Запорожье, ул. Леженко, 2 (остановка транспорта «Автовокзал») тел. для справок: Запорожье (0612) 63-11-56, Киев (044) 561-50-29.

Арбитражный суд Луганской области (348016 г. Луганск, пл. Героев ВОВ, 3а) возбудил дело № 228/10 о признании банкротом МЧП «Мистраль» (юридический адрес: г. Луганск, ул. Тарасовская, 23а; р/счет 002468761 в ОПЕРУ Луганской дирекции АК АПБ «Украина» МФО 304698).

Заявления кредиторов и возможных санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Арбитражный суд Одесской области 4.12.95г. возбудил дело № 5/7Б по заявлению ГНИ по Жовтневому району г. Одессы о признании банкротом кооператива «Взморье», расположенного по адресу: г. Одесса, ул. Екатерининская 8/10, р/счет № 461709 в АКБ «Финбанк».

Кредиторам, а также возможным санаторам направлять заявления с имущественными требованиями к должнику в месячный срок с момента публикации по адресу: 270032, Одесса, пр. Шевченко, 4, Арбитражный суд Одесской области.

Арбитражным судом Донецкой области (340105, Донецк, б. Пушкина, 34) возбуждено дело № 196-2/12 о признании банкротом международного торгового дома «Донецкие универсальные магазины».

Адрес должника: Донецк-44, ул. Коммунистическая, 4, расчетный счет № 609402 в Донецком филиале «Укринбанка» МФО 334873.

Письменные заявления кредиторов с имущественными требованиями, а также документы, подтверждающие их, направлять в арбитражный суд в течение месяца со дня опубликования объявления.

Совместное украинско-узбекское предприятие «Файз» объявляет о своей ликвидации.

Претензии принимаются по адресу:
г. Киев, ул. Липская, 16; тел. 293-12-89.

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Омана Олександра Пушкіна

Поетична дуель російського поета з Адамом Міцкевичем на тлі української історії

170 років тому польський поет Адам Міцкевич завершив цикл віршів, сповнених туги за батьківщиною, «Кримські сонети». Це його перші значні твори після осені 1824 року, коли за антиімперські настрої поет був вимушений залишити Польщу й виїхати на заслання до Росії. В Петербурзі на Міцкевича чекало розпорядження вирушити до Одеси і взятися за обов'язки вчителя Рішельєвського ліцею.

Але визначеної в столиці імперії праці польський поет не дістав — царська влада боялася його впливу на молодь. Тож восени наступного року Адам Міцкевич здійснив двомісячну поїздку в Крим.

Крим і Одеса, як і вся Україна, захопили поета. Тут він з новою силою відчув палку потребу в боротьбі з російським самодержавством, приклади якої знаходив на кожній сторінці української історії (згадаймо твір з раннього періоду поетової творчості, українську баладу, в якій Адам Міцкевич виявив симпатії до сусіднього народу, його прагнення волі). Невипадково «Кримські сонети» стали однією з вершин творчості польського поета. Натхнення, з яким Міцкевич писав сонети, народило його знамениту поему «Конрад Валленрод». В таємному рапорті на ім'я князя Костянтина звертали увагу на те, що такі книжки «вчать пестити в собі таємну ворожнечість до росіян, які, мовляв, завжди бачать у представниках інших народів лише потенційних зрадників інтересів імперії, переконаних противників її.» Адама Міцкевича чекало нове покарання, але цар, зайнятий урочистостями з нагоди перемоги у російсько-турецькій війні, не мав часу зайнятися поетовою справою. Петербурзькі друзі Адама Міцкевича, зокрема Василь Жуковський, зробили все, щоб поет виїхав з Росії у Європу. 15 травня 1829 року Міцкевич залишив Кронштадт. Польщу він уже ніколи не побачив.

* * *

Період російського заслання Адама Міцкевича — 1824—1829 роки — це час декабристського повстання проти абсолютизму за реформування Росії за європейським чи американським зразком.

Через п'ятиріччя після декабристського виступу знову піднялася проти Росії Польща. Повстання поляків 1830—1831 років завершилося поразкою і ще більшою тиранією. Тяжко переживаючи ці події, Адам Міцкевич написав третю частину своєї історичної драми «Дзяди» — «Поминки».

* * *

Старше покоління має добре пам'ятати, яка буря здійнялася у комуністичній Москві десь наприкінці 60-х чи на початку 70-х років, коли в польських театрах відбулися постановки цього твору. Газета «Правда», а разом з нею і хор вірнопідданих рептильок, ганьбили поляків лише за те, що вони, бачте, посміли згадати свою історію. «Дзяди» — незакінчена драма Міцкевича, в основу якої покладено давній, ще язичницький звичай поляків влаштовувати на честь померлих поминки, що здійснюються на кладовищах. В дійстві беруть участь душі предків — привиди, символи... З шекспірівською силою Адам Міцкевич у «Дзядах» закликав поневолених до тотального бунту, ганьблячи тих, хто змириться з долею бути колонією імперії, в даному разі Російської. Герой «Дзядів» Густав кидає виклик самому Богові! Густав — це польський Гамлет, котрий бунтує проти будь-якого закріпачення особистості, а тим більше цілого народу. Драма перегукувалася з відомими творами європейської літератури, такими, як «Звільнений Єрусалим» Торкватто Тассо, поемами Байрона тощо.

Антиімперською боротьбою за свободу Польщі поет був захоплений до кінця своїх днів. Помер Адам Міцкевич у Константинополі під час холерної епідемії в 1855 році. Тіло поета було перевезено до Франції, а 1890 року в Кракові відбулося перепоховання Адама Міцкевича в склепі Вавельського замку, поряд з гробницями польських королів.

* * *

У радянському літературознавстві було багато тем, що їх не рекомендували висвітлювати. Стосунки Адама Міцкевича й Олександра Пушкіна — саме з таких. Відомо, що обидва поети, усвідомлюючи величину свого таланту і значення для своїх народів, намагалися стримуватися в оцінках один одного. Проте це їм не завжди вдавалося. Міцкевич, зустрівшись із Пушкіним в Петербурзі, висловився так: «Пушкін — це бáйронізуючий росіянин», відзначаючи досить значний вплив англійського поета на російського класика, що неважко помітити кожному, хто знайомий з поезією Байрона.

Яскравіше показує ставлення двох геніїв один до одного їхнє бачення майбутнього своїх народів. Адам Міцкевич сприймав Російську імперію так, як її пізніше оцінили більшовики, — як в'язницю народів. Про це він чітко сказав у додатковії до третьої частини «Дзядів», описуючи свою зустріч з монументом Петрові І.

... Одвіку так стоїть, летить він і не пада,
Гірського бистрого подоба водопада,
Що вмить мороз його скував на довгі дні;
Та сонце вольності засяє вдалині
І теплий вітерець із заходу повіє,
— Що станеться тоді з каскадом тиранії?

Пушкін не згоджувався з думкою Міцкевича. І недивно. У вірші до іншого відомого в тодішній Росії поляка графа Олізара він писав:

Певец! Издревле меж собою
Враждуют наши племена;
То наша стонет сторона,
То гибнет ваша под грозою...

А в «Мідному вершнику» Пушкін висловлює своє розуміння ролі Росії у світі — він оспівує «великі справи» російських самодержців, незважаючи на те, що ті справи вимагали великої крові поневолених імперією народів. У вірші «Він між нами жив» Пушкін писав:

... Издали до нас
Доходит голос злобного поэта,
Знакомый голос!.. Боже! освети
В нем сердце правдою твоей и миром...

Стосунки Міцкевича й Пушкіна — це стосунки поетів, у яких батьківщини у одного — імперія, а в другого — колонія. Тому польський поет і писав, згадуючи своїх російських приятелів:

Гіркі мої слова, пекучі повсякчас;
Ця гіркість, виссана із крові й сліз вітчизни,
Хай ваші кайдани поннщить, а не вас.
А хто в словах моїх образи тінь вбачає,
Той пса нагадує, що так навик носить
Свого нашийника, аж руку ту кусає,
Що від нашийника бажа його звільнить.

Міцкевич щиро жалкував, що Пушкін не здатен звільнитися від проімперських настроїв, крізь призму яких сприймав і святе для кожної людини почуття патріотизму.

Жахлива це річ — великодержавний шовінізм! З одного боку, Пушкін і справді «восславил свободу и милость к падшим призывал», а з другого, вигукував: «Смирись, Кавказ: идет Ермолов!» та пророкував: "Все русскому мечу подвластно. Кавказа гордые сыны, сражались, гибли вы ужасно; но не спасла вас ваша кровь, ни очарованные брони, ни горы, ни лихие кони, ни дикой вольности любовь». Логічний для світогляду Пушкіна і його заклик до того, щоб усі слов'янські ріки влилися в російське море, тобто щоб слов'янські народи «добровільно» прийняли русифікацію.

Та що казати, коли навіть декабристи, зокрема Пестель, у своїй конституції, що покликана була трансформувати азіатську імперію в європейську республіку, планував жорсткі заходи проти кавказьких народів. Їх пропонували розділити на «мирні» й «буйні». Першим декабристи «дозволяли» жити на рідній землі, а других передбачалося «розсіяти» по безмежних російських просторах. Щоправда, до Польщі декабристи були добрі — їй передбачалося дати свободу, але на певних умовах.

Так, жахлива це річ — проімперська свідомість! Вона дозволяє оспівувати свободу народу метрополії і «вогнем та мечем» (як бачимо сьогодні на прикладі Чечні) знищувати волю народів колоній.

* * *

Після трагічної смерті Олександра Пушкіна Адам Міцкевич опублікував статтю в паризькому журналі «Глобус» і підписався під нею — «Друг Пушкіна».

(Українські переклади віршів А. Міцкевича належать М. Рильському.)

На знімку: Адам Міцкевич.

І не було б групи «АББА», коли б не було офіцера

Цікавий поворот підсумків другої світової війни нині широко обговорюють у Норвегії: виявляється, після лихих воєнних років у «країні фіордів» народилося десять тисяч дітей, батьками яких були солдати й офіцери німецької армії, яка окупувала Норвегію.

Такі дані поміщено у новому дослідженні «Норвегія за років окупації». Коментуючи зміст документу, газети звертають, зокрема, увагу на те, що німецькі завойовники непогано погуляли у 1940-1945 роках з норвезькими жінками, залишивши суспільству вельми солідне потомство.

Певна річ, діти тієї війни давно вже виросли і стали повноправними громадянами країни. Тут варто згадати, що однією з найзнаменитіших норвежок цієї категорії дітей воєнного часу вважають Анні-Фріду Люнгстад, яка входила до складу чудової шведської поп-групи «АББА». Група вперше голосно заявила про себе виконанням пісні «Ватерлоо» на європейському фестивалі шлягерів 1974 року в англійському місті Брайтон.

Абревіатуру «АББА», як відомо, складено за першими літерами імен чотирьох членів групи. Так ось, остання літера «А» належить першому імені Анні-Фріди Люнгстад. Співачка народилася 1945 року. Її мати була норвежкою, а батько — німецьким офіцером. Зустрітися батькові й дочці допомогла знаменитість Анні-Фріди, адже газети розпочали широко публікувати фотознімки поп-групи «АББА». У Федеративній Німеччині віднайшовся німець похилого віку, який визнав, що є батьком цієї співачки на прізвище Люнгстад. Після завершення естрадної кар'єри Анні-Фріда зробила непоганy партію, вийшовши заміж за принца із Швейцарії. Тепер вона займається захистом навколишнього середовища.

Гельсінкі.

(«Известия» від 19 січня 1996 року).

КРОСВОРД

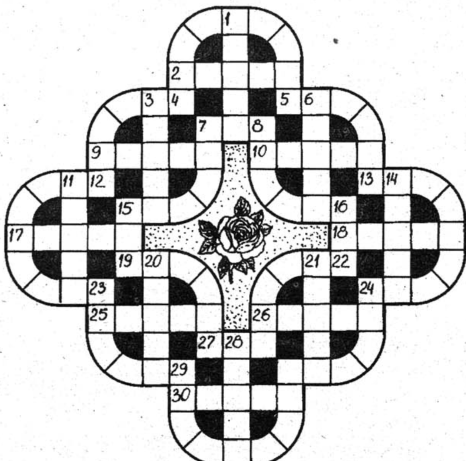

По горизонталі: 2. Давня українська назва свиницю. 4. Крита галерея-обхід, що обрамляє прямокутний двір монастиря. 5. Тип грошової системи, що діє в країні. 7. Титул бога Сонця у пелазгів. 9. Середньовічний завойовник, який розгромив Золоту Орду. 10. Людина, яка вкрай обмежує свої життєві потреби. 12. Знаменита українка XVI ст., дружина султана Сулеймана II. 13. Твір Петра Могили, який Іван Франко назвав енциклопедією моральних і житейських повчань. 17. Літера грецької абетки. 18. Радикал вуглеводню, що містить дев'ять атомів вуглецю. 19. Книга Мелетія Смотрицького. 22. Науково не обґрунтований проект взірцевого суспільства. 25. Чотиримісна крита карета. 26. Давньогрецький зодчий, будівничий Парфенону. 27. Рослина родини бобових. 30. Рідка речовина, яку застосовують у виробництві і розведенні олійних фарб.

По вертикалі: 1. Загальна назва струнних смичкових інструментів. 3. Груповий танець, поширений на острові Тобаго. 4. Футболіст, який забив перший офіційний гол за збірну України. 6. Деталь годинникового механізму. 7. Коломийський купець, який за раннього середньовіччя розвозив по Україні сіль, а заодно і коломийки. 8. Вроджена властивість, характер людини. 11. Збірка поезій Василя Барки. 14. Місто у Франції. 15. Грошова одиниця Латвії. 16. Шумерський бог неба, писемні згадки про якого зустрічаються на глиняних табличках Аратти-Оріяни задовго до виникнення Шумеру. 20. Музична форма, якій характерне кількаразове повторення основної форми. 21. Чеський автомобіль. 23. Ніша для ліжка, відокремлена завісою від іншої частини приміщення. 24. Солдат регулярної піхоти з військовополонених у султанській Туреччині. 28. Мінерал класу силікатів, який використовують як виробний камінь. 29. Давня українська назва сузір'я Тельця.

Відповіді до кросворда, надрукованого 3 лютого

По горизонталі: 2. Скраклі. 3. Палеоботаніка. 4. Туптало. 5. Леонард. 7. Торнадо. 9. Каніджа. 11. Макрокінетика. 13. Каразін. 14. «Хроніка». 16. Нічниця.

По вертикалі: 1. Мурашко. 2. Сіверко. 3. Постмодернізм. 4. Транзит. 6. Іванчук. 8. Архітектоніка. 10. Обертин. 12. Антанта. 14. Хортиця. 15. Ізанагі.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 372855.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311027

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.